

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA PODNIKOVÉHO MANAŽMENTU

Evidenčné číslo:104003/B/2019/ 36089192884830980

BEZPEČNOSŤ A OCHRANA ZDRAVIA PRI PRÁCI VO VYBRANOM PODNIKU

Bakalárska práca

2019

Kristína Vilčeková

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA PODNIKOVÉHO MANAŽMENTU

BEZPEČNOSŤ A OCHRANA ZDRAVIA PRI PRÁCI
VO VYBRANOM PODNIKU

Bakalárska práca

Študijný program: ekonomika a manažment podniku

Študijný odbor: ekonomika a manažment podniku

Školiace pracovisko: Katedra manažmentu FPM

Školiteľ: Mgr. Natália Matkovčíková, Phd.

Bratislava 2019

Kristína Vilčeková

Ekonomická univerzita v Bratislave
Fakulta podnikového manažmentu

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta: Kristína Vilčeková
Študijný program: ekonomika a manažment podniku (Jednoodborové štúdium, bakalársky I. st., denná forma)
Študijný odbor: 3.3.16 Ekonomika a manažment podniku
Typ záverečnej práce: Bakalárska záverečná práca
Jazyk záverečnej práce: slovenský
Sekundárny jazyk: anglický

Názov: Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci vo vybranom podniku
Anotácia: Cieľom záverečnej práce je analýza existujúceho stavu BOZP vo vybranom podniku a návrhy na zlepšenie procesu riadenia BOZP.

Vedúci: Mgr. Natália Matkovčíková, PhD.
Oponent: Ing. Vladislav Sochanič
Katedra: KM FPM - Kat. manažmentu FPM
Vedúci katedry: prof. Ing. Štefan Slávik, CSc.
Dátum zadania: 31.08.2018
Dátum schválenia: 05.02.2018

prof. Ing. Štefan Slávik, CSc.
vedúci katedry

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Dátum: 03.05.2019

.....

(podpis študenta)

Pod'akovanie

Chcela by som sa veľmi pekne poďakovať mojej školiteľke Mgr. Natálii Matkovčikovej, PhD. za odbornú pomoc a cenné rady pri písaní tejto práce a spoločnosti Medirex, a. s. za poskytnutie informácií o podniku.

Bratislava, 03.05.2019

ABSTRAKT

VILČEKOVÁ, Kristína: *Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci vo vybranom podniku*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta podnikového manažmentu. Katedra manažmentu. Mgr. Natália Matkovčíková, PhD. – Bratislava: FPM EU, 2019, 52s.

Cieľom bakalárskej práce je identifikácia a analýza existujúceho stavu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v spoločnosti Medirex a. s. Práca je rozdelená do 5 kapitol. Obsahuje 16 grafov, 2 tabuľky a 1 prílohu. Prvá kapitola je venovaná objasneniu základných pojmov, ktoré sa týkajú problematike BOZP ako sú: pracovné úrazy, osobné ochranné pracovné prostriedky a ďalšie dôležité termíny pre túto oblasť. V druhej kapitole sme si stanovili hlavný cieľ a na jeho naplnenie zopár čiastkových cieľov. Tretia kapitola zahŕňa základnú charakteristiku objektu skúmania, pracovné postupy a metódy. V štvrtej kapitole sme zhrnuli odpovede z dotazníka, ktorý sme poslali zamestnancom v elektronickej podobe. Záverečná kapitola obsahuje zhrnutie získaných informácií na základe, ktorých sme zistili aké má podnik nedostatky v oblasti BOZP a navrhli riešenie na ich optimalizáciu. Výsledkom riešenia danej problematiky je zameranie sa na silné a slabé stránky v danej spoločnosti a navrhnuť opatrenia, ktorými by sa zlepšil systém BOZP.

Kľúčové slová: ochrana zdravia, osobné ochranné pracovné prostriedky, pracovné úrazy

ABSTRACT

VILČEKOVÁ, Kristína: *Occupational safety and health in the chosen company.* – University of Economics in Bratislava. Faculty of Business Management, Department of Management – Final thesis supervisor: Mgr. Natália Matkovčíková, PhD. – Bratislava: FPM EU, 2019, 52 s.

The aim of the thesis is to identify and analyze the existing health and safety at work in Medirex a. s.. The thesis is divided into 5 chapters. It contains 16 graphs, 2 tables and 1 attachment. The first chapter is devoted to clarifying the basic concepts related to OSH issues such as: accidents at work, personal protective equipment and other important terms for this area. In the second chapter we set the main goal and its fulfillment of some partial goals. The third chapter includes the basic characteristics of the object of investigation, working procedures and methods. In the fourth chapter we summarized the answers from the questionnaire that we sent to employees in electronic form. The final chapter contains a summary of the information obtained on the basis of which we found out how the company has deficiencies in OSH and suggested a solution for their optimization. The result of the solution of this issue is to focus on the strengths and weaknesses of the given company and propose measures that would improve the OSH system.

Key words: health protection, personal protective equipment, work injuries

OBSAH

ÚVOD	11
1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ ...12	
1.1 BOZP na území Slovenskej republiky	12
1.2 Základné pojmy v BOZP	12
1.3 Práva a povinnosti subjektov BOZP	13
1.3.1 Zamestnávateľ	13
1.3.2 Zamestnanec	15
1.3.3 Zástupcovia zamestnancov	16
1.3.4 Inšpekcia práce	17
1.4 Prevencia ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci	18
1.4.1 Riziko BOZP	19
1.4.2 Kontrola dodržiavania BOZP zo strany zamestnávateľa.....	20
1.4.3 Osobné ochranné pracovné prostriedky.....	21
1.4.4 Požiarna ochrana.....	23
1.4.5 Bezpečnostné a zdravotné označenie pri práci	25
1.5 Pracovné úrazy.....	26
1.5.1 Evidencia pracovného úrazu.....	26
1.5.2 Registrácia pracovného úrazu.....	27
2 CIEĽ PRÁCE	29
3 METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA	30
3.1 Charakteristika objektu skúmania.....	30
3.2 Pracovné postupy	31
3.3 Spôsob získavania údajov a ich zdroje	31
3.4 Použité metódy vyhodnotenia a interpretácia výsledkov.....	32
4 Výsledky práce	33
4.1 Základné údaje o respondentoch.....	33
4.2 Osobné ochranné pracovné prostriedky	36
4.3 Bezpečnostné označenie	41
4.4 Pracovný úraz.....	43
5 Diskusia	46
ZÁVER	49
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	50
PRÍLOHY	52

ZOZNAM ILUSTRÁCIÍ

Ilustrácie

Obrázok č. 1 Požiarny evakuačný plán.....	24
---	----

Tabuľky

Tabuľka č.1 najčastejšie pokuty, ktoré dáva Inšpekcia práce.....	18
Tabuľka č.2 Zoznam OPP podľa ochrany časti tela	22
Tabuľka č.3 Čiastkové ciele a návrhy na zlepšenie	46

Grafy

Graf č. 1 Pohlavie respondentov	33
Graf č. 2 Vek respondentov	34
Graf č. 3 Dĺžka pôsobenia respondentov v spoločnosti.....	35
Graf č. 4 Pracovná pozícia respondenta.....	36
Graf č. 5 Zúčastňovanie sa respondentov na školeniach o používaní OOPP	37
Graf č. 6 Používanie OOPP pri výkone práce	38
Graf č. 7 Dôvody nevyužívania OOPP.....	38
Graf č. 8 Chránené časti tela respondentov	39
Graf č. 9 Kontrola OOPP.....	40
Graf č. 10 Negatívne faktory pôsobiace na pracovisku	41
Graf č. 11 Riadenie sa na pracovisku bezpečnostnými označeniami	42
Graf č. 12 Riziko pri práci	42
Graf č. 13 Vyjadrenie k riziku súvisiacim s prácou.....	43
Graf č. 14 Vznik pracovného úrazu	44
Graf č. 15 Poranenie respondentov	44
Graf č. 16 Príčina vzniku pracovného úrazu u respondentov	45

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

BOZP - bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

OOPP- osobné ochranné pracovné prostriedky

ÚVOD

Ešte v nedávnej minulosti bola problematika bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci podceňovaná a výskyt nehôd bol bežnou súčasťou života každej firmy. V dobe moderných technológií a pracovných postupov nesmieme podceňovať oblasť zameranú na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci zamestnancov. Je jedno či sa jedná o pozície, pri ktorých sa musí klásť väčší dôraz alebo nie, ide o výrobné aj nevýrobné sféry. Aj napriek tomu, že trh poskytuje rôzne osobné ochranné pracovné prostriedky, napomáhajúce prevencií úrazov pri práci, tak sa stále vyskytujú v menšej miere na pracovisku. Bohužiaľ ani v tejto dobe kde máme moderné technológie a znovelizované zákony, tak nemôžeme povedať že by sme mali bezpečné pracovisko, pre bezpečnú prácu. Z tohto dôvodu, je potrebné, aby zamestnávateľ aj zamestnanec poznal práva a povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo zákona a riadili sa nimi. Nízka úroveň kvality bezpečnosti pri práci a nedostatočná prevencia vedie k väčšej úrazovosti.

Cieľom záverečnej práce je analýza existujúceho stavu BOZP vo vybranom podniku a návrhy na zlepšenie procesu riadenia BOZP.

Bakalárska práca je rozdelená do dvoch častí. V prvej teoretickej časti sme sa zamerali na vysvetlenie dôležitých pojmov, ktoré neodmysliteľne patria k problematike v oblasti BOZP. Môžeme tu nájsť práva a povinnosti subjektov BOZP, základné zásady v prevencii ochrany a zdravia pri práci a pracovné úrazy. Medzi základné zásady v prevencii sme vyčlenili: riziká pri práci, osobné ochranné pracovné prostriedky, kontrolu zo strany zamestnávateľa, bezpečnostné označenia a požiaru ochranu.

Druhá časť, ktorá je praktická rieši situáciu BOZP v konkrétnom podniku Medirex, a. s.. V tejto časti využívame terminológiu z teoretickej časti a prostredníctvom dotazníka, ktorý sme rozposlali elektronickou formou zamestnancom pracujúcich v laboratórií sme zistili nedostatky systému BOZP a navrhli riešenia na ich optimalizáciu.

1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ

1.1 BOZP na území Slovenskej republiky

Začiatky BOZP sa začali zavádzať na území našej terajšej Slovenskej republiky už v 19. storočí, keď Slovensko (vtedy Horné Uhorsko) patrilo k priemyselne najvyspelejším častiam Rakúsko-Uhorskej. Začali vznikať odborové organizácie a robotnícke strany, ktoré vynútili úpravu pracovných podmienok pracovnými predpismi.¹

„V roku 1954 vznikol Výskumný ústav bezpečnosti práce. Dozor nad dodržiavaním predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a vyšetrovania pracovných úrazov vykonávali popri odborových orgánoch ďalšie orgány, ako napríklad Ústav technického dozoru pri Ministerstve palív a energetiky.“²

BOZP sa v dávnej minulosti sa zakladala na plnení právnych predpisov a striktných bezpečnostných požiadaviek. V roku 1996 sa na Slovensku prvý raz objavil právny predpis implementujúci Rámcovú smernicu EÚ (zákon č. 330/1996 Z. z. o BOZP). Vytvorili sa ním podmienky na podporu zavádzania nástrojov riadenia BOZP. V súčasnosti sa niektoré zákony znovelizovali, ale stále v nich ostala hlavná myšlienka chrániť zdravie zamestnancov pri práci³

1.2 Základné pojmy v BOZP

Každý jedinec by mal byť oboznámení s jeho právami a povinnosťami týkajúcimi sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Bez ohľadu na jeho rasu, pohlavie, vek alebo vzdelanie. So základnými pojmami BOZP sa stretávame nie len v práci, ale aj v súkromí. Na úvod si definujeme len niektoré vybrané pojmy.

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci (BOZP) je to stav, ktorý eliminuje pôsobenie nebezpečných a škodlivých činiteľov práce a pracovného prostredia na zamestnancov. Jeho cieľom je identifikácia rizikových faktorov a analýza pravdepodobnosti vzniku poškodenia.⁴

¹SMUTNÁ, Martina. *Produktivita a inovácie*. In: *ergonómia*. Žilina : Slovenské centrum produktivity, 2010. roč.11. č.1, 22 s. ISSN 1335-596.

²SMUTNÁ, Martina. *Produktivita a inovácie*. In: *ergonómia*. Žilina : Slovenské centrum produktivity, 2010. roč.11. č.1, 22 s. ISSN 1335-5961.

³MOŠČAKOVÁ, Anna. 2012. *Implementácia systému manažérstva BOZP podľa STN OHSAS 18001*. Košice : Ekonomická univerzita v Bratislave, 2012. 62 s. ISBN 978-80-225-3537-3.

⁴HATINA, Teodor. 1995. *Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci*. Bratislava : Eurounion spol. s r. o., 1995. 10 s. ISBN 80-85568 -27- 6.

Bezpečnosť práce ktorej ekvivalentom je pojem bezpečnosť pri práci charakterizujeme ako situáciu na pracovisku poskytujúcu vysokú mieru istoty, že pri splnení pravidiel (technologických postupov, bezpečnostných predpisov a pod.) platných pre príslušný pracovný proces a bez pôsobenia neočakávaných vonkajších vplyvov nebude na ňom ohrozené zdravie pracovníkov.⁵

Bezpečnosť technických zariadení – je veľmi dôležité aby zamestnávateľ hlavne vo výrobných podnikoch dbal na zabezpečenie technického stavu zariadení a poskytnutiu pracovného prostredia zamestnancovi a aby žiadnym spôsobom neohrozoval jeho zdravie alebo život pri práci. Môžeme ho charakterizovať ako stav technických zariadení, pri ktorom nie je ohrozená bezpečnosť a zdravie zamestnanca alebo hospodárske hodnoty.⁶

Ochrana zdravia je podľa Zákonník práce §146 ods. 1 systém opatrení vyplývajúcich z právnych predpisov, organizačných opatrení, technických opatrení, zdravotníckych opatrení a sociálnych opatrení zameraných na utváranie pracovných podmienok zaisťujúcich bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, zachovanie zdravia a pracovnej schopnosti zamestnanca. Ochrana práce je neoddeliteľnou súčasťou pracovnoprávných vzťahov⁷.

1.3 Práva a povinnosti subjektov BOZP

Po vymedzení základných pojmov týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci sa môžeme presunúť na súhrn práv a povinností účastníkov pracovného pomeru. Zamestnanec aj zamestnávateľ má práva a povinnosti a to isté platí aj pre odborové a iné organizácie zastupujúce zamestnancov. Práva a povinnosti jednotlivých subjektov si špecifikujeme bližšie v nasledujúcich podkapitolách.

1.3.1 Zamestnávateľ

„Zamestnávateľ je podľa Zákonníka práce §3 písm. a) právnická alebo fyzická osoba, ktorá :

- *zamestnáva aspoň jednu fyzickú osobu v pracovnoprávnom vzťahu alebo v obdobnom pracovnom vzťahu,*

⁵ Taktiež 10 s.

⁶ Taktiež, 10 s.

⁷ ZÁKON č.311/2001 Zákonník práce §146. [online]. 2018 [cit. 2018-10-15]. Dostupné na <https://www.slovlex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/311/>

- *uskutočňuje praktické vyučovanie žiakov učilišťa, žiakov odborného učilišťa, žiakov strednej alebo vysokej školy.*“⁸

Zamestnávateľ v záujme bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci má povinnosť: Skvalitňovať pracovné podmienky a prispôsobovať ich zamestnancov, pri tom dbať na meniace sa očakávané okolnosti. Zmapovať nebezpečenstvá a ohrozenia a následne vypracovať písomný dokument o posúdení riziká. Zabezpečiť aby nebolo ohrozené pracovisko, materiály, pracovné postupy, výrobné postupy a organizácia zabezpečovaním potrebnej údržby a opravy. Odstraňovať hrozby a zhotoviť opatrenia na ich zlikvidovanie. Zdokonaľovať organizáciu práce nahrádzaním namáhavých a jednotvárných prác v sťažených a zdravie ohrozujúcich podmienkach. Prijímať opatrenia na eliminovanie ohrozenia života a zdravia, ak to nie je možné vzhľadom na dosiahnuté vedecké a technické poznatky, tak prijať opatrenia na ich eliminovanie. Umožniť prístup na ohrozené pracovisko len nevyhnutne potrebným zamestnancom, ktorí sú oboznámení a majú záchvat a vybavenie podľa právnych predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Nepoužívať na zvýšenie pracovného výkonu spôsob odmeňovania za prácu, v ktorej je vyššie riziko vzniku pracovného úrazu alebo poškodenia zdravia. Stanoviť bezpečné pracovné postupy, ktoré sa musia používať. Vydávať interné predpisy, pravidlá a dávať pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Aktualizovať zoznam prác a pracovísk zakazujúcich vstup tehotným ženám a mladistvým zamestnancom. Zaistiť vykonávanie zdravotného dohľadu vrátane lekárskeho preventívneho prehliadok v závislosti na charakter práce a na pracovné podmienky na pracovisku. Starat' sa o bezpečnosť a ochranu zdravia všetkých osôb, ktoré sa nachádzajú na pracovisku s jeho vedomím.⁹

Zamestnávateľ je **povinný bezplatne** zabezpečovať svojim zamestnancom ďalšie OOPP a prípade, ak pracujú v prostredí, ktoré podlieha rýchlejšiemu opotrebeniu alebo znečisteniu, ide hlavne o pracovnú obuv alebo pracovný odev. Je povinný taktiež zaistiť

⁸ ZÁKON č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov §3. [online]. 2018 [cit. 2018-10-15]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/124/20160102>

⁹ ZÁKON č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov §6. [online]. 2018 [cit. 2018-10-15]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/124/20160102>

svojím zamestnancom pitný režim a poskytovať im umývacie, čistiacie a dezinfekčné prostriedky, ktoré slúžia na zaistenie telesnej hygieny.¹⁰

Zamestnávateľ je povinný oboznámiť svojich zamestnancov pravidelne a zrozumiteľne s právnymi a ostatnými predpismi slúžiacimi na zabezpečenie ochrany a zdravia pri práci, taktiež aj zásadami bezpečného správania na pracovisku a s očakávanými hrozbami na pracovisku a prevenciou pred nimi. Tiež je povinný zakázať a obmedziť vstup zamestnancov na pracovisku, ktorí tam nemajú čo robiť.¹¹

1.3.2 Zamestnanec

„Zamestnanec je podľa Zákonníka práce §11 ods. 1 fyzická osoba, ktorá v pracovnoprávných vzťahoch alebo v obchodných pracovných vzťahoch vykonáva pre zamestnávateľa závislú prácu podľa jeho pokynov za mzdu alebo za odmenu.“¹²

Zamestnanec je povinný riadiť sa predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a tak tiež dodržiavať pracovné postupy s ktorými bol oboznámený. Manipulovať môže s pracovnými prostriedkami, nebezpečnými látkami a ostatnými prostriedkami, len v prípade s návodom na použitie alebo poznatkami, s ktorými bol oboznámení. Používať pracovné nástroje s vyšším rizikom, môže len na základe preukazu, osvedčenia alebo so súhlasom zamestnávateľom. Musí používať pridelené OOPP. Dodržiavať zákaz vstupu a zdržiavanie do priestoru, kde má vstup zakázaný v jeho záujme, aby neohrozil svoje zdravie alebo život. Počas pracovnej doby nepoužívať alkoholické nápoje alebo iné omamné látky a nevstupovať s nimi na pracovisko. Dodržiavať prísny zákaz fajčenia vo vnútorných priestoroch. Zamestnanec je povinný podrobiť sa dychovej skúške, v prípade podozrenia na použitie alkoholu alebo iných omamných látok.

¹⁰ ZÁKON č.124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov §6 ods.3. [online]. 2018 [cit. 2018-10-15]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/124/20160102>

¹¹ ZÁKON č.124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov §7. [online]. 2018 [cit. 2018-10-15]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/124/20160102>

¹² ZÁKON č.311/2001 Zákonník práce §11. [online]. 2018 [cit. 2018-10-15]. Dostupné na <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/311/>

Alkoholické nápoje alebo iné omamné látky môže používať, len v prípade, ak je súčasťou výnimočného plnenia pracovných úloh.¹³

Zamestnanec nemá len povinnosti, ale má aj práva. Medzi jeho hlavné právo patrí možnosť prediskutovať so svojím zamestnávateľom otázky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s jeho prácou, prípade dohody môže si pozvať aj odborníkov v danom odbore. Zamestnanec má právo aj na odmietnutie výkonu práce v prípade, ak to nie je v jeho pracovnej zmluve alebo si myslí, že tým je ohrozené jeho zdravie alebo život ostatných.¹⁴

1.3.3 Zástupcovia zamestnancov

Zástupcovia zamestnancov sú vymenovaní zamestnávateľom na zlepšenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci podľa osobitného predpisu možno zvoliť len s jeho písomným súhlasom a môže to byť zamestnanec, ktorý bol navrhnutý príslušným odborovým orgánom alebo zamestnaneckou radou.¹⁵

Majú právo vyžadovať od zamestnávateľa odstránenie alebo znižovanie rizík pri práci alebo v súvislosti s ňou. Pravidelne hodnotiť stav BOZP, stav a vývoj pracovnej úrazovosti, chorôb z povolania a hodnotiť ostatné otázky BOZP vrátane pracovných podmienok. Navrhovať opatrenia v oblasti riadenia kontroly a zlepšovania BOZP. Vyjadrovať sa ku všetkým otázkam súvisiacim s BOZP. Požadovať od zamestnávateľa nevyhnutné informácie potrebné na výkon svojej činnosti.¹⁶

Zamestnávateľ musí zástupcom zamestnancov poskytnúť vzdelávanie v primeranom rozsahu pracovné voľno s náhradou mzdy a vytvoriť pre nich vhodné podmienky pre výkon ich funkcie a tak tiež musí im sprístupniť zoznam na pracovisku, v ktorom bude uvedené pracovisko, na ktorom pracujú a meno zástupcu.¹⁷

¹³ ZÁKON č.124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov §12. [online]. 2018 [cit. 2018-10-16]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/124/20160102>

¹⁴ ZÁKON č.124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov §12. [online]. 2018 [cit. 2018-10-16]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/124/20160102>

¹⁵ ZÁKON č.311/2001 Zákonník práce §11 písm. a [online]. 2018 [cit. 2018-10-15]. Dostupné na <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/311/>

¹⁶ ZÁKON č.124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov §19. [online]. 2018 [cit. 2018-10-16]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/124/20160102>

¹⁷ ZÁKON č.124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov §19. [online]. 2018 [cit. 2018-10-16]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/124/20160102>

1.3.4 Inšpekcia práce

Inšpekcia práce je podľa Zákona č. 125/2006 dozor, ktorý sa vykonáva nad dodržiavaním pracovnoprávných predpisov. Upravuje predovšetkým ich vznik, zmenu a ukončenie, mzdové a pracovné podmienky vrátane pracovných podmienok pre ženy, mladistvých a osôb so zdravotným postihnutím.

Inšpekcia práce je vykonávaná na všetkých pracoviskách, vrátane pracovísk nachádzajúcich sa na súkromných pozemkoch a v bydlisku fyzických osôb. Je vykonávaná vo všetkých priestoroch, v ktorých zamestnanec vykonáva prácu, ale aj v tých priestoroch vykonávaných mimo pracovného pomeru. Orgány inšpekcii práce vykonávajú kontrolu na pracoviskách ako je Ministerstvo vnútra Slovenskej Republiky, Policajného zboru, hasičského zboru a záchranného zboru, Ministerstvo obrany Slovenskej Republiky a pod.

Inšpekcia práce nie je vykonávaná na pracoviskách Vojenského spravodajstva, Slovenskej informačnej služby a Národného bezpečnostného úradu. Taktiež sa nevykonáva v chránených priestoroch a na pracoviskách, ktoré používajú diplomatické výsady a imunitu.¹⁸

Inšpekcia práce je povinná pred začatím inšpekcie oznámiť svoju prítomnosť kontrolovanej osobe zamestnávateľovi alebo fyzickej osobe, ktorá je podnikateľom. Brať do úvahy pripomienky a návrhy zástupcov zamestnancov, ktoré im predložia počas konania inšpekcie. Musí kontrolovanú osobu oboznámiť o výsledku inšpekcie práce. V prípade, ak u kontrolovanej osoby nezistili porušenie povinností alebo im nebol umožnený výkon inšpekcie práce vypracujú záznam o výsledku inšpekcie práce. V prípade zistenia nedostatkov je inšpektor práce povinný vypracovať protokol, ktorý potom prekonzultuje s kontrolovanou osobou. Pri vypracovaní protokolu je povinný brať do úvahy poskytnuté vyjadrenia a doklady od kontrolovanej osoby.¹⁹

Na základe výsledkov inšpekcie práce, ktoré boli zistené u kontrolovanej osoby. Inšpekcia práce môže odporučiť technické, organizačné alebo iné opatrenia slúžiace na zlepšenie zisteného stavu. Môže prikázať odstránenie zistených nedostatkov hneď alebo určí lehotu. Môže zakázať používanie pracovných nástrojov a vykonávanie činností, ktoré

¹⁸ ZÁKON č.125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmeny doplnení niektorých zákonov §2. [online]. 2018 [cit. 2018-10-17]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/125/20190301>

¹⁹ ZÁKON č.125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmeny doplnení niektorých zákonov §14. [online]. 2018 [cit. 2018-10-17]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/125/20190301>

ohrozujú život alebo zdravie zamestnanca. Môže prikázať vykonanie meraní, kontrol skúšok a iných úkonov. Môže podať návrh na odobratie oprávnenia, uloženia zákazu alebo uloženia pokuty. Najčastejšie pokuty sú zobrazené v priloženej tabuľke č.1.²⁰

Tabuľka č.1 najčastejšie pokuty, ktoré dáva Inšpekcia práce

Priestupok	Pokuta v €
Absencia zákonného školenia	1200 €
Chýbajúca/Neaktuálna dokumentácia	600 €
Chýbajúca obhliadka pracoviska	800€
Chýbajúci požiarne poplach	700e
Chýbajúce revízie elektrických spotrebičov	1500 €

Zdroj: 3 MON[online]. 2018 [cit. 2018-10-17] Dostupné na :<https://bozp-skolenia.sk/najcastejsie-otazky-pri-bozp/>

1.4 Prevencia ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci

Najdôležitejším aspektom BOZP je predchádzanie rizikom, ktoré sa na pracovisku vyskytujú. Často nastane situácia, že zamestnanec si môže sám za svoj úraz, pretože nedodržiaval zásady BOZP.

Základom prevencie zo strany zamestnávateľa je zabezpečiť informácie, školenia, prostriedky potrebné pri výkone práce zamestnancov a tak tiež aj organizáciu práce s tým spojenú. Pri prevencii musíme najprv odstrániť alebo vylúčiť riziko. Začneme posudzovať riziká, ktoré nemôžeme vylúčiť, obzvlášť pri výbere a počas používania pracovných nástrojov, materiálov, látok a pracovných postupov. Potom vykonáme opatrenia na odstránenie rizika, v mieste vzniku. Ak sme spozorovali vysoké riziko pri výkone práce zamestnanca, tak by sme mu mali zmeniť prácu a prispôbiť ju schopnostiam a technologickým zručnostiam zamestnanca. Snažiť zohľadňovať pri tom ľudské schopnosti a vylúčiť škodlivé faktory práce, namáhavej práce a jednotvárnej práce.²¹

²⁰ ZÁKON č.125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmeny doplnení niektorých zákonov §12. [online]. 2018 [cit. 2018-10-17]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/125/20190301>

²¹ ZÁKON č.124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov §5. [online]. 2018 [cit. 2018-10-19]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/124/20160102>

Je nutné vykonávať prevenciu vzhľadom k ekonomickým a spoločenským zmenám, ich dopadom na zamestnancov, ale tak tiež aj zamestnávateľov. Medzi takéto zmeny zaraďujeme: nové spôsoby zamestnávania väčšiu zodpovednosť zamestnávateľov ale aj zamestnancov, zvyšovanie kultúry práce, šetrenie finančných nákladov, znižovanie benefitov a mnoho ďalších.²²

1.4.1 Riziko BOZP

V každej jednej organizácii musia zamestnávatelia dbať na bezpečnosť svojich zamestnancov, tým že eliminujú riziko na najnižšiu možnú úroveň alebo úplne vylúčia určité hrozby, ktoré môžu spôsobiť škody väčšieho rozsahu. Proces posudzovania rizika pomáha organizácii pri rozhodovaní, ktorému riziku sa radšej vyhnúť a ktoré možno akceptovať.

Riziká na pracovisku sa môžu posudzovať podľa nasledovných krokov:

1. Zbieranie informácií (lokalizovať pracovisko, kto na pracovisku pracuje)

Venovanie osobitnej pozornosti tým, na ktorých nebezpečenstvo pôsobí nepriaznivo ako sú napr. tehotným ženám, študentom alebo zamestnancom zo zdravotným postihnutím.

2. Identifikácia nebezpečenstiev a ohrození

Vychádzame z univerzálneho kontrolného zoznamu nebezpečenstiev do ktorého zaraďujeme: nerovné a šmykľavé povrchy, ktoré môžu spôsobiť pošmyknutie, zakopnutie alebo pád, pohyblivé dopravné prostriedky a stroje, pohyblivé časti strojov – (nedostatočné ochranné zariadenia na ruky, ramená a iné časti tela pred nebezpečnými pohybujúcimi sa časťami), objekty a časti s nebezpečným povrchom (ostré, drsné a pod.), ručné nástroje, vysoký tlak, elektrické inštalácie a zariadenia, možnosť vzniku požiaru, možnosť vzniku výbuchu, hluk, osvetlenie – (chodieb, schodísk), ÚV žiarenie, laserové žiarenie, horúce a studené klimatické prostredie, zdvíhanie a manipulácia s bremenami, práca v nepriaznivej polohe a biologické nebezpečenstvo (vírusy, parazity, plesne a baktérie).

3. Posúdenie rizík vyplývajúcich z ohrození

Rozhodnutie či je riziko malé, stredné alebo veľké, berúc do úvahy pravdepodobnosť a závažnosť poškodenia, ktoré nebezpečenstvo môže spôsobiť. Je potrebné rozhodnúť či je

²² MATKOVČÍKOVÁ, Natália. *Nové trendy v oblasti BOZP ako súčasť personálneho manažmentu*. 1. vydání. Hradec Králové : Gaudeamus. 2015. 237 s. ISBN 978-80-7435-547-9.

riziko akceptovateľné, alebo neakceptovateľné vo všeobecnosti platí, že veľké riziko je neakceptovateľné a malé a stredné je akceptovateľné.

Ak nie sú splnené právne požiadavky, potom riziko nie je akceptovateľné. Posudzovanie rizík by sa malo vždy vykonávať za aktívneho zapojenia zamestnancov a je potrebné brať do úvahy pohlavie, vek a tiež zdravie zamestnanca, ktorého sa konkrétne posudzovanie týka.

4. Plánovanie postupu na odstránenie, alebo obmedzenie rizík

Pri prijímaní preventívnych a ochranných opatrení má byť uplatnené nasledovné poradie priorít : Odstránenie nebezpečenstva, Minimalizovanie rizika s použitím organizačných opatrení, Zníženie rizika s použitím zodpovedajúcich OOPP

5. Dokumentovanie posudzovania rizík

Pri zdokumentovaní celého procesu hodnotenia nebezpečenstiev rizík v pracovnom procese je potrebné sa držať nasledovných krokov :

- názov a adresa spoločnosti
- názov pracoviska na ktorom bolo vykonávané posudzovanie rizík
- mená osôb pracujúcich na pracovisku
- dátum posudzovania pracoviska – kto posúdenie vykonal
- identifikované nebezpečenstvá na danom pracovisku
- výsledok posúdenia rizika (vysoké, neakceptovateľné a pod.)
- použité preventívne opatrenia - plánované opatrenia na celkové zníženie rizika - určenie lehoty na opakovanú kontrolu²³

Zlé či žiadne plánovanie alebo opatrenia znižujúce riziká a jeho účinky môžu viesť k ohrozeniu života zamestnanca a činnosti podniku na trhu.

1.4.2 Kontrola dodržiavania BOZP zo strany zamestnávateľa

Zamestnávateľ v rozsahu svojich funkčných povinností je povinný vyvíjať, dodržiavať a kontrolovať podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pri plnení pracovných úloh.

²³IOZ. Posudzovanie rizika pri práci.[online]. 2018 [cit. 2018-11-14]Dostupné na:<http://ioz.sk/wp-content/uploads/posudzovanie-rizik-pri-praci.pdf>

Jeho základnou úlohou je kontrolovať stav bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, vrátane stavu bezpečnosti technických zariadení. Na ten účel v intervaloch určených osobitnými predpismi zabezpečovať kontrolu tohto stavu, meranie a hodnotenie faktorov pracovného prostredia, úradné skúšky, odborné prehliadky a odborné skúšky vyhradených technických zariadení.

Medzi jeho ďalšie úlohy patrí skontrolovať či zamestnanec nie je v pracovnom čase pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok a či dodržiava určený zákaz fajčenia na pracovisku, činnosť zamestnanca na odlúčenom pracovisku a zamestnanca, ktorý pracuje na pracovisku sám a riadne používanie OPP, ochranných zariadení a iných ochranných opatrení.²⁴

1.4.3 *Osobné ochranné pracovné prostriedky*

Každý pracovník musí byť vybavený Osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami v závislosti od zaradenia a špecifikácií práce mu musí zamestnávateľ poskytnúť OPP a ich stav a funkčnosť sa musí pravidelne kontrolovať za jeho účinnosť zodpovedá organizácia.

„OPP pôsobí ako bariéra vložená medzi zamestnanca alebo jednotlivé časti, ktoré eliminuje účinky nebezpečných a škodlivých faktorov pracovného procesu.“²⁵

Pred výberom OPP je zamestnávateľ povinný analyzovať nebezpečenstvá a určiť, tie ktoré: nie je možné vylúčiť ani obmedziť, môžu ohroziť život alebo zdravie zamestnanca. Dôležitá je charakterizácia vlastností, ktoré musí mať OOPP, aby bol účinný pred nebezpečenstvami, ktoré môžu plynúť z používania OOPP a hodnotiť či OOPP poskytuje zamestnancom požadované vlastnosti.

OOPP musí: zabezpečovať účinnú ochranu pred nebezpečenstvom taktiež zodpovedať existujúcim pracovným podmienkam a pracovnému prostrediu. Vyhovovať požiadavkám, zdravotnému stavu a prispôbiť telu zamestnanca a byť zdravotne nezávadný.²⁶

²⁴SENOŠI, Norbert. Povinnosti zamestnávateľa [online] 2018 [cit. 2018-11-14]Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/zakonne-povinnosti-podnikateľa/povinnosti-zamestnavateľa-bozp>

²⁵ ŠUKOLOVÁ, Viera. *Práce a mzdy bez chýb, pokút a penále*. In : Bezpečnosť na pracovisku. Žilina : Poradca, s. r. o, 2016. roč. XI. č. 6, 65 s. ISSN 1337-060X.

²⁶ ŠUKOLOVÁ, Viera. *Práce a mzdy bez chýb, pokút a penále*. In : Bezpečnosť na pracovisku Žilina : Poradca, s. r. o, 2016. roč. XI. č. 6, 65 s. ISSN 1337-060X.

Môžeme to vidieť zobrazené v tabuľke č. 2, ktorá je rozdelená do 2 stĺpcov. Prvý stĺpec hovorí o tom aké časti tela si chránime pomocou OOPP a druhý stĺpec nám hovorí o tom, aké konkrétne OOPP na to využívame.

Tabuľka č.2 Zoznam OPP podľa ochrany časti tela

Ochrana	Pomôcky
Hlava	Ochranná prilba (používa sa napr. v stavebníctve, najmä pri práci na lešení a vo výškach) Čiapky so štítom, Čiapky bez štítu, Vystužené čiapky
Sluch	Zátky, Slúchadlá, Chrániče sluchu s prijímačom
Zrak a tvár	Okuliare (využíva sa hlavne pri brúsení Štíty (využíva sa hlavne na zváranie) Kukly, Masky,
Dýchacích orgánov	Ochranné rúško (pri práci s nebezpečnými látkami) Náustky, Filtre, Masky,
Horných končatín	Ochranné rukavice(hlavne pri práci s materiálmi so zvýšenou alebo so zníženou teplotou, napr. pri práci s chemickými látkami alebo pri zváraní) Ochranné prsty, Zápästné remienky, Podložky pod lakeť.
Dolných končatín	Ochranná obuv (sa používa pri práci, aby sa zabránilo znehodnoteniu civilného odevu a obuvi zamestnanca poškodením, zničením a nadmerným opotrebením alebo ak to vyžaduje druh práce) Obuv s ochrannou špicou (odolný proti prepichnutiu alebo prerezaniu, využíva sa hlavne pri stavbách ale aj v dielňach) Oteplená obuv.
Trupu a brucho	Ochranné vesty, Plášte, Zástery (odolná voči prerezaniu alebo prebodnutiu, napr. pri práci s mäsom alebo pri práci so sklom) Telové pásy.
Celého tela	Ochranné kombinézy (sa používajú pri práci s chemickými látkami, napr. s kyselinami) Prostriedky na prevenciu proti pádu.
Kože	Ochranné pasty, Oleje (pri spracúvaní materiálov na povrchovú úpravu, napr. drevených alebo kovových predmetov).
Iné	Záchranná plávacia vesta

Zdroj: ŠUKOLOVÁ, Viera. *Práce a mzdy bez chýb, pokút a penále*. In : *Bezpečnosť na pracovisku*. Žilina : Poradca, s. r. o, 2016. roč. XI. č. 6, 66-67 s. ISSN 1337-060X.

Medzi OOPP sa nezarad'uje:

- *„bežný pracovný odev, uniforma a obuv,*
- *prostriedok, ktorým záchranné zložky poskytujú pomoc,*
- *prostriedok používaný pri cestnej doprave,*
- *športová výstroj,*
- *prostriedok na sebaobranu a na odstrašovanie.*²⁷

1.4.4 Požiarna ochrana

Zamestnávateľ je povinný v rámci zaistenia BOZP zriadiť bezpečnostnotechnické služby. Môže ich zabezpečiť:²⁸

- **Vlastnými zamestnancom-** ak si zamestnávateľ vyberie zabezpečenie vlastným zamestnancom, tak ten musí spĺňať 3 kritéria:
 1. Musí byť primerane technicky a prístrojovo vybavený potrebnými pracovnými prostriedkami.
 2. Musí mať trvalý pracovný pomer
 3. Musí byť odborne spôsobilí (dokladom je osvedčenie bezpečnostného technika alebo osvedčenie autorizovaného bezpečnostného technika)
- **Dodávateľským** -túto možnosť môže využiť v závislosti od veľkosti podniku, počtu zamestnancov alebo ak nemá dostatočné odborne spôsobilých zamestnancov.²⁹

Požiarny evakuačný plán vypracúva technik požiarnej ochrany spolu so zodpovedným vedúcim príslušného pracoviska. Plán je umiestnený pri každom vstupe na podlažie. Požiarny evakuačný plán je dokument, ktorý schvaľuje štatutárny orgán právnickej osoby alebo ňou poverená osoba, najmenej raz za 12 mesiacov po každej organizačnej alebo inej zmene. Tento dokument upravuje organizáciu evakuácie osôb a zvierat z objektov zasiahnutých požiarom. Tvorí ho **textová** a **grafická** časť.

Textová časť obsahuje:

²⁷ŠUKOLOVÁ, Viera. Práce a mzdy bez chýb, pokút a penále. In : *Bezpečnosť na pracovisku*. Žilina : Poradca, s. r. o, 2016. roč. XI. č. 6, 65 s. ISSN 1337-060X.

²⁸Zabezpečenie BOZP a požiarne ochrana [online] 2018 [cit. 2018-11-16] Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/sluzby/bozp-a-poziarne-ochrana>

²⁹ Zabezpečenie BOZP a požiarne ochrana [online] 2018 [cit. 2018-11-16] Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/sluzby/bozp-a-poziarne-ochrana>

1. vedúci zvolí zamestnancov, ktorí budú spravovať evakuáciu a miesto z ktorého ju budú riadiť,
2. určenie zamestnancov a prostriedkov, s pomocou ktorých sa bude evakuácia vykonávať,
3. miesto, kde sa evakuované osoby, prípadné zvieratá budú zhromažďovať,
4. cesty na evakuáciu,
5. spôsob zabezpečenia poskytnutia prvej zdravotnej pomoci postihnutým.³⁰

Dňom 01.09.2015 nadobudla účinnosť novela vyhlášky MV SR č. 121/2002 Z.z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov. V ustanoveniach týkajúcich sa požiarneho evakuačného plánu (§ 28 ods. 2 písm. b) boli podrobnejšie stanovené požiadavky na jeho grafickú časť.

Grafická časť, ktorú tvoria pôdorysy jednotlivých podlaží objektu si ukážeme na vzorovom obrázku č.1 v jednotlivých krokoch:

Obrázok č. 1 Požiarne evakuačný plán

Zdroj: MINISTERSTVO VNÚTRA SR[online]. 2018[cit. 2018-11-20] Dostupné na: https://www.minv.sk/swift_data/source/hasici_a_zachranari/kr_hazbbb_opp/tpo_bb/PEP.pdf

³⁰ JAŠKO, Jozef. *Práce a mzdy bez chýb, pokút a penále*. In : *Chyby, omyly, pokuty*. Žilina : Poradca, s. r. o, 2017. roč. XII. č. 7-8, 66 s. ISSN 1337-060X.

Nie je nutné vyhotovovať požiarneho evakuačného plánu pre objekty v podnikoch s jednoduchými podmienkami z hľadiska evakuácie osôb a zvierat. Takými objektmi sú stavby, v ktorej sa zdržujú len osoby známe spôsobu evakuácie a v ktorej sa uskutočňuje súčasná evakuácia po únikových cestách, ktoré vedú priamo na voľné priestranstvo, pričom táto stavba má najviac dve nadzemné podlažia a jedno podzemné podlažie, ktoré nemá trvalé ani dočasné pracovné miesto.³¹

1.4.5 Bezpečnostné a zdravotné označenie pri práci

Všetci zamestnanci by mali byť oboznámení s bezpečnostnými značkami, aby predišli riziku, ktorému sú vystavovaní dennodenne. Na uľahčenie pochopenia tejto problematiky si definujeme základné slovo okolo, ktorej sa budeme točiť v tejto podkapitole a tým slovom je značka.

„Značka je podľa zákona č. 387/2006 Z. z. je označenie, ktoré poskytuje poskytuje konkrétnu informáciu kombináciu geometrického tvaru, farby a symbolu alebo piktogramu a ktoré je viditeľné pri dostatočnej intenzite osvetlenia.“³²

Poznáme 5 druhov značiek a to konkrétne:

1. **Zákazové značky** - zakazuje správanie ktorým by mohlo dôjsť k ohrozeniu alebo spôsobiť ohrozenie. Má kruhový tvar, v ktorom je čierny piktogram na bielom pozadí, červená farba musí sa rozprestierať najmenej na 35% plochy značky
2. **výstražné značky** - značka, ktorá upozorňuje na nebezpečenstvo alebo ohrozenie. Má trojuholníkový tvar, v ktorom je čierny piktogram na žltom pozadí, žltá farba musí zaberáť najmenej 50% plochy značky.
3. **prikazové značky** - táto značka prikazuje osobitné správanie. Má kruhový tvar, v ktorom je biely piktogram na modrom pozadí, v ktorom musí modrá farba zaberáť aspoň 50% plochy značky.
4. **značky pre núdzový východ, únikové cesty a prvú pomoc** - ako už nám z názvu vypovedá ide o značku, ktorá informuje o núdzovom výchoде, únikovej ceste, mieste

³¹POŽIARNY EVAKUAČNÝ PLÁN [online]. 2018 [cit. 2018-11-20]. Dostupné na: https://www.bozponline.sk/33/poziarny-evakuacny-plan-uniqueidmRRWSbk196FPkyDafLfwAMuzPUhvF6HYg0D-qE_NYSq0YG2SXIR7jg/

³²ZÁKON č.387/2006 Z. z. o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci §6 [online]. 2018 [cit. 2018-11-27]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/387/20150601>

prvej pomoci alebo záchrannom vybavení. Jej typickými znakmi je obdĺžnikový alebo štvorcový tvar a biely piktoqram na zelenom pozadí, v ktorom zelená farba musí zaberat' aspoň 50% plochy značky.

5. **značky na ochranu pred požiarmi** - táto značka informuje o umiestnení zariadenia na ochranu pred požiarmi. Má obdĺžnikový alebo štvorcový tvar, v ktorom je biely piktoqram na červenom pozadí, červená farba musí zaberat' aspoň 50% plochy značky.³³

1.5 Pracovné úrazy

Väčšina pracovných úrazov má svoje konkrétne príčiny, protokoly sú ich plné no nie nadarmo patrí BOZP medzi dôležité súčasti starostlivosti o človeka v pracovnom procese. Všetky organizácie musia vytvárat' pre svojich zamestnancov podmienky pre bezpečne nezávadnú prácu, sú povinný riadiť sa platnými predpismi, ktoré vyplývajú z príslušných zákonov.

Cieľom týchto opatrení je plná bezpečnosť a tak tiež aj spokojnosť zamestnancov, ale aj zamestnávateľov. Nie vždy a všade sú tieto zásady naplno dodržané. Škody spôsobené na zdravie pracovníka sa dotýkajú nie len jeho samého alebo jeho rodiny, ale pochopiteľne aj organizácií a v menšej miere aj celej spoločnosti a preto je dôležité ich eliminovať na čo najnižšiu úroveň.

Zamestnávateľ je zodpovedný za škodu aj v prípade, ak dodržal predpisy na zaistenie BOZP pokiaľ sa tej zodpovednosti nezbaví.³⁴

Za pracovný úraz sa nepovažuje úraz, ktorý zamestnanec utrpel na ceste do zamestnania (cesta z bydliska) a naspäť.³⁵

1.5.1 Evidencia pracovného úrazu

Pracovné úrazy, ktorým nebola spôsobená pracovná neschopnosť zamestnanca trvajúca viac ako tri dni evidujú príslušní vedúci zamestnanci v knihe „**Evidencia pracovných úrazov**“. Táto evidencia je vedená tak, aby ju bolo možné použiť ako podklad

³³ ZÁKON č.387/2006 Z. z. o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci §6 [online]. 2018 [cit. 2018-11-27]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/387/20150601>

³⁴ MINTÁL, Ján. *Práce a mzdy bez chýb, pokút a penále*. In : *Bezpečnosť na pracovisku*. Žilina : Poradca, s. r. o, 2017. roč. XII, č. 11. 49 s. ISSN 1337-060X.

³⁵ ZÁKONNÍK PRÁCE 311/2001 Z. z. §195 [online]. 2018 [cit. 2018-12-12]. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/311/20190101>

na vykonanie potrebných opatrení a na neskoršie spísanie záznamu o registrovanom pracovnom úraze v prípade, ak by sa následky pracovného úrazu prejavili neskôr.³⁶

Evidenciu pracovných úrazov nepodliehajúcich registrácií uchovávajú príslušní vedúci zamestnanci. Ak bude pracovný úraz pretrvávať viac ako 3 dni, postupuje sa ďalej ako pri registrovaných úrazoch.³⁷

1.5.2 Registrácia pracovného úrazu

Povinnosťou zamestnávateľa je registrovať pracovný úraz, na ktorým bola spôsobená pracovná neschopnosť zamestnanca trvajúca viac ako tri dni alebo smrť zamestnanca, ku ktorej došlo následkom pracovného úrazu (ďalej len „registrovaný pracovný úraz“).

Registráciou sa rozumejú úkony zamestnávateľa:

- **vyšetrit' príčiny a všetkých okolnosti jeho vzniku**, a to v prítomnosti zamestnanca, ktorý utrpel pracovný úraz a za účasti príslušného zamestnanca pre bezpečnosť. V prípade smrti alebo závažnej ujmy na zdraví, povinnosťou zamestnávateľa je prizvať k vypátraniu príčin aj autorizovaného bezpečnostného technika,
- **spísať záznam o registrovanom pracovnom úraze najskôr do 4 dní** po oznámení vzniku registrovaného pracovného úrazu,
- **prijat' a vykonať potrebné opatrenia**, aby nedošlo v budúcnosti k rovnakému alebo podobnému pracovnému úrazu.³⁸

Povinnosťou zamestnávateľa je v prípade vzniku pracovného úrazu oznámenie príslušnému inšpektorátu práce alebo príslušnému orgánu správy o vyšetrení príčin a okolností vzniku závažného pracovného úrazu a o prijatých a vykonaných opatreniach na zabránenie opakovaniu podobného alebo rovnakého úrazu **do 30 dní odo dňa**, keď sa o tomto úraze dozvedel. Ak si pracovný úraz vyžadoval lekárke vyšetrenie, zamestnávateľ

³⁶ ZÁKON č.124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov §17. [online]. 2018 [cit. 2018-11-26]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/124/20160102>

³⁷ ZÁKON č.124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov §17. [online]. 2018 [cit. 2018-11-26]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/124/20160102>

³⁸ ZÁKON č.124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov §17. [online]. 2018 [cit. 2018-11-26]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/124/20160102>

je povinný si vyžiadať písomné potvrdenie od lekára, ktoré vzor je k dispozícii na príslušných webových stránkach inšpektorátu práce.³⁹

V prípade smrti zamestnanca v dôsledku pracovného úrazu, je zamestnávateľ to povinný oznámiť pozostalým **do 8 dní**, od toho ako sa dozvedel o pracovnom úraze.⁴⁰

„V zmysle zákona o BOZP , ťažká ujma na zdraví je vážna porucha zdravia alebo vážne ochorenie, a to: zmrzačenie, strata alebo podstatné zníženie pracovnej spôsobilosti, ochromenie údu, strata alebo oslabenie zmyslového ústrojenstva, poškodenie dôležitého orgánu, zohyzdenie, vyvolanie potratu alebo usmrtenie plodu alebo mučivé útrapy.“⁴¹

Podľa prieskumu, ktorý robil Národný inšpektorát práce v roku 2018 došlo k 38 závažným pracovným úrazom s následkom smrti (ďalej „SPÚ“), čo je o 3 SPÚ menej, ako v roku 2017 (pokles o 7,3 %). Z uvedeného počtu je 12 SPÚ pri dopravných nehodách, ktoré vyšetroval príslušný orgán Policajného zboru a inšpektori práce kontrolovali len režim vedenia vozidla.

V roku 2018 došlo k 69 závažným pracovným úrazom s ťažkou ujmovou na zdraví (ďalej „ŤUZ“), čo predstavuje oproti roku 2017 výrazný pokles až o 49 prípadov (pokles o 41,5 %). Z hľadiska dlhodobého vývoja ŤUZ je rok 2018 prvým rokom s najnižším počtom zaznamenaných ŤUZ za posledných 20 rokov.

Za rok 2018 bolo z organizácií zaslaných orgánom dozoru inšpekcie práce celkovo 8 973 záznamov o RPÚ, čo predstavuje pokles o 783 prípadov oproti roku 2017.

Najväčší počet pracovných úrazov sa opätovne sústreďovalo v odvetviach priemyselnej výroby, veľkoobchodu a maloobchodu, dopravy a skladovania a v stavebníctve.⁴²

³⁹ ZÁKON č.124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov §17 [online]. 2018 [cit. 2018-11-27]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/124/20160102>

⁴⁰ KOHÚTOVÁ, Ludmila. *Práce bez chýb, pokút a penále*. In: *Bezpečnosť na pracovisku*. Žilina : Poradca, s. r. o., 2016. roč. XI, č.10, 69 s. ISSN 1337 – 060X.

⁴¹ZÁKON č.124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov §3. [online]. 2018 [cit. 2018-11-26]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/124/20160102>.

⁴² NÁRODNÝ INŠPEKTORÁT PRÁCE. 2018. Rozbor pracovných úrazov. [online]. 2018, [cit. 2019-03-10]. Dostupné na internete: <https://www.ip.gov.sk/wp-content/uploads/2019/03/Rozbor-textov%C3%A1-%C4%8Das%C5%A5.pdf>.

2 CIEĽ PRÁCE

Po objasnení základných pojmov, ktoré sa týkajú bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je dôležité si určiť hlavný a zopár čiastkových cieľov, ktoré budú obsiahnuté v našej bakalárskej práci.

Ako hlavný cieľ sme si dali za úlohu oboznámiť sa s problematikou v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vo vybranom podniku a analyzovať jeho existujúci stav bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Aby sme splnili hlavný cieľ, tak sme si určili tieto čiastkové ciele:

- zozbierať poznatky súčasného stavu riešenej problematike BOZP v procese riadenia podniku
- zistiť:
 - dodržanie zásad BOZP na pracovisku,
 - využívanie osobných ochranných pracovných prostriedkov,
 - dodržanie bezpečnostných označení na pracovisku,
 - možnosť vyjadrenia sa k riziku zo strany zamestnanca,
 - pôsobenie negatívnych faktorov na pracovisku,
 - pracovnú úrazovosť v podniku vrátane príčin vzniku pracovného úrazu.

Splnením našich čiastkových cieľov, sme dospeli k splneniu hlavného cieľa, ktorým bolo na základe zistených poznatkov, ktoré sme získali od zamestnancov pracujúcich v laboratórií navrhnúť opatrenia k optimalizácii alebo zefektívnenia existujúceho stavu. K dosiahnutiu týchto výsledkov sme zvolili dotazník a rozhovor s bezpečnostným technikom a tak tiež sme mohli nahliadnuť do interných smerníc, ktoré súvisia s BOZP.

3 METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA

V tejto kapitole sa zameriame na konkrétnu charakteristiku vybraného podniku a taktiež si objasníme základnú metodiku práce a metódy skúmania, ktoré sme využili pri písaní tejto bakalárskej práce.

3.1 Charakteristika objektu skúmania

Ako objekt skúmania sme si vybrali podnik s právnou formou akciová spoločnosť. Ide o spoločnosť Medirex, a. s., ktorá je členom skupiny Medirex Group. Na slovenskom trhu pôsobí už viac ako 15 rokov. Medzi jeho hlavné činnosti zaraďujeme: poskytovanie zdravotnej starostlivosti v neštátnom zdravotníckom zariadení: zariadenie spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek v odbore: klinická biochémia, hematológia, transfúziológia, klinická imunológia, alergiológia, lekárska genetika tak tiež aj dopravná zdravotná služba a v neposlednom rade poradenská činnosť v oblasti zdravotníckej techniky a zdravotníckeho materiálu v rozsahu voľnej živnosti.

Predstavuje komplex diagnostických laboratórií v odboroch klinická biochémia, hematológia, mykológia, parazitológia, seriológia, virológia molekulárna biológia a mikrobiológia životného prostredia.

Zabezpečuje komplexnú laboratórnu diagnostiku pre zdravotnícke zariadenia v Bratislave, Košiciach a ich okolí pre veľký počet polikliník či zdravotníckych ambulancií.

Prevádzkuje technologicky najmodernejšie a najväčšie centrálné laboratória nie len na Slovensku, ale aj v strednej Európe a nadväzujúcu sieť nemocničných a poliklinických diagnostických laboratórií.

Zamestnáva špičkových slovenských odborníkov, pod vedením ktorých pracuje celý rad erudovaných pracovníkov, čím je zabezpečená vysoká kvalita a profesionalita hodnotenia výsledkov. Denne vyšetria vzorky od 20 tisíc pacientov v jednotlivých medicínskych odborov.

V tomto podniku sme zisťovali problematiku v oblasti BOZP prostredníctvom anonymného dotazníka, ktorý sme dali vyplniť zamestnancom pracujúcich v laboratóriách. Dotazník pozostával z 19 otázok, ktorý sme odoslali v elektronickej podobe všetkým

zamestnancom. Na tento dotazník nám odpovedalo 46 respondentov. Na základne získaných informácií sme zistili súčasný stav BOZP.

3.2 Pracovné postupy

Základom pri písaní tejto bakalárskej práce bolo nadobudnutie vhodných knižných a internetových zdrojov, na základe ktorých sme si na začiatku definovali jednotlivé základné pojmy, ktoré neodmysliteľné patria k tejto téme. Potom sme pokračovali definovaním práv a povinnosti subjektov, následne sme sa zaoberali základnými zásadami v prevencii ochrany zdravia pri práci a ukončili sme to pracovnými úrazmi. Túto terminológiu sme následne využili pri písaní teoretickej časti, na základe ktorej sme zostavili dotazník, v ktorom nás zaujímalo či zamestnanci majú pridelené OOPP a či ich aj využívajú, ďalej nás zaujímalo či zamestnanci poznajú bezpečnostné označenia a či sa nimi aj riadia a v závere dotazníka sme zisťovali či sa zamestnancom stal úraz a ak áno tak aký. V poslednom kroku sme zistili nedostatky v systéme BOZP a navrhli riešenia na ich optimalizáciu.

3.3 Spôsob získavania údajov a ich zdroje

Na spracovanie praktickej časti sme potrebovali údaje, ktoré sme získali na základe dotazníka, ktorý sme odoslali v elektronickej podobe zamestnancom v laboratóriách. Vybrali sme si zamestnancov pracujúcich v laboratórií, pretože je tam väčšie riziko ohrozenia života a zdravia.

Dotazník sme zhotovili na základe teoretickej časti v ktorej sme pre lepšie pochopenie problematiky využili knižné aj elektronicke zdroje, čerpali sme informácie zo Zákona o bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a tak tiež aj od Nariadenia vlády Slovenskej republiky.

Dotazník obsahuje 22 otázok, z ktorých nie všetky sú povinné. V dotazníku sme predovšetkým dávali otázky, kde sme pre respondentov ponúkali rôzne varianty odpovedí a oni si mohli vybrať jednu odpoveď. V dvoch otázkach sme zamestnancom dali možnosť vybrať si viac odpovedí.

Na začiatku dotazníka sme sa zamerali na základné demografické otázky ako sú vek a pohlavie. Potom nás zaujímalo koľko rokov pôsobia vo firme na to sme nadviazali otázkou aká je ich pracovná pozícia a túto sekciu sme ukončili otázkou aké majú vzdelanie.

V druhej sekcii dotazníka sme sa zamerali na osobné ochranné pracovné prostriedky. Zaujímalo nás či zamestnanci v laboratóriách absolvovali školenie o používaní OOPP, následne sme sa ich pýtali či ich používajú pri výkone svojej práce alebo ich nevyužívajú z nejakého dôvodu, na ktorý sme sa tiež pýtali. Tí, ktorí odpovedali, že ich využívajú, tak nás zaujímalo, ktoré časti tela si nimi chránia.

V tretej sekcii sme sa zamerali na bezpečnostné označenie. Zaujímalo nás či sa zamestnanci riadia výstražnými a bezpečnostnými označeniami, ktoré upozorňujú na riziká pri práci. V ďalších otázkach sme sa pýtali na to do akej miery je ich práca riziková, chceli sme to zistiť na základe lineárnej stupnice od 1 po 5, kde 1 predstavovala nízke riziko a 5 vysoké riziko. V závere sekcii nás zaujímalo či zamestnanci majú možnosť sa vyjadriť k rizikám súvisiacich s ich prácou.

V poslednej sekcii sme sa zamerali na pracovné úrazy, ktoré vznikli pri práci v laboratóriách. Zamestnancov sme sa pýtali či sa im niekedy stal pracovný úraz nadviazali sme otázkou o aké poranenie išlo a či boli prijaté nejaké adekvátne opatrenia, aby sa pracovný úraz znova nezopakoval.

Dotazník sme zostavili pomocou internetovej stránky, ktorá slúži na vytvorenie dotazníkov, ktorý sme poslali zamestnancom. Vzor dotazníka, ktorý bol určený pre zamestnancov pracujúcich v laboratóriu je uvedený v prílohe č. 1 na konci bakalárskej práci

3.4 Použité metódy vyhodnotenia a interpretácia výsledkov

Na vyhodnotenie a interpretáciu výsledkov sme použili niekoľko metód skúmania. Ako prvú metódu sme si vybrali analýzu, na základe ktorej sme si roztriedili informácie, ktoré sme získali od respondentov. Druhú metódu sme si zvolili syntézu, pomocou ktorej sme tieto informácie usmernili do jedného celku. Použili sme matematicko-štatistické metódy. Pri interpretácii výsledkov z dotazníka sme využili koláčové a stĺpcové grafy, ktoré sme zostavili v programe Microsoft Office Excel. Získané informácie sme porovnali a percentuálne vyhodnotili.

4 Výsledky práce

Táto kapitola je určená na zhodnotenie BOZP vo firme Medirex, a.s., ktorá sídli v hlavnom meste Slovenskej republiky. Budeme sa v nej venovať vyhodnoteniu dotazníka na základe odpovedí zamestnancov pracujúcich v laboratóriách.

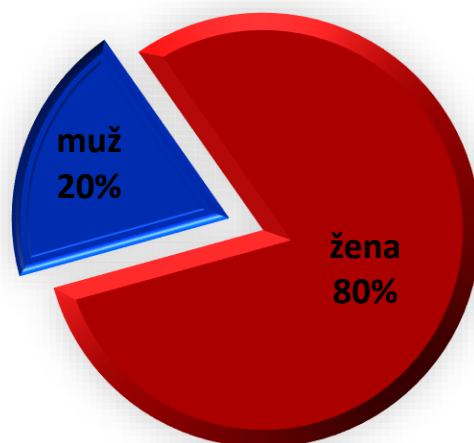
Vyhodnotenie dotazníka

Dotazník sme rozposlali elektronickou formou všetkým zamestnancom pracujúcich v laboratóriách. Celkovo sme rozposlali 60 dotazníkov, z toho sa nám vrátilo 76%, čo znamená, že dotazník vyplnilo 46 respondentov. Dotazník sa skladá z 19 otázok, z toho bolo povinných 12 a nepovinných 6 otázok. V nich sme využili odpoveď vo forme lineárnej stupnici. Dotazník je rozdelený na 4. sekcie. Začali sme demografickými a základnými otázkami, ktoré sa týkajú respondentov.

4.1 Základné údaje o respondentoch

Prvou otázkou v tejto sekcii sme chceli zistiť, aké zastúpenie žien a mužov pracuje v tejto spoločnosti. Z celkového počtu 46 respondentov je najviac zastúpené pohlavie žien až 80%, čo predstavuje 37 respondentov a mužov len 20%, čo predstavuje 9 respondentov. Myslíme si, že ženy sú zastúpené vo väčšom počte vzhľadom k tomu, že je to práca určená predovšetkým pre ženy. Môžeme to vidieť zobrazené na koláčovom grafe č. 1.

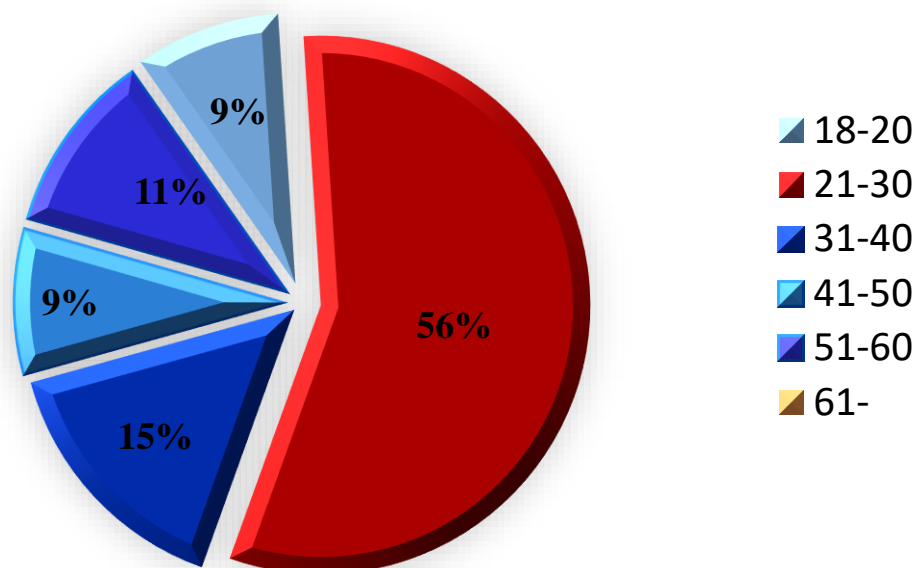
Graf č. 1 Pohlavie respondentov

Zdroj: Vlastné spracovanie

Druhou otázkou v tejto sekcii sme chceli zistiť, aká veková kategória prevláda v tejto spoločnosti. Z celkového počtu opýtaných respondentov je vo viac ako polovičnej prevahe zastúpená veková kategória 21-30, túto kategóriu vybralo 56%, čo je z celkového počtu 26 respondentov. Na druhom mieste sa umiestnila veková kategória 31-40, túto kategóriu zvolilo 15%, čo je z celkového počtu 7 respondentov. Na treťom mieste sa umiestnila veková kategória 51-60, táto kategória bola zvolená 11% čo z celkového počtu predstavuje 5 respondentov. Na poslednom mieste sa umiestnili 2 vekové kategórie a to 18-20 a 41-50 tieto kategórie zvolilo 9% z opýtaných respondentov, čo z celkového počtu predstavuje 4 respondentov kategórií 18-20 a 4 respondentov kategórie 41-50. Môžeme to vidieť zobrazené na koláčovom grafe č. 2.

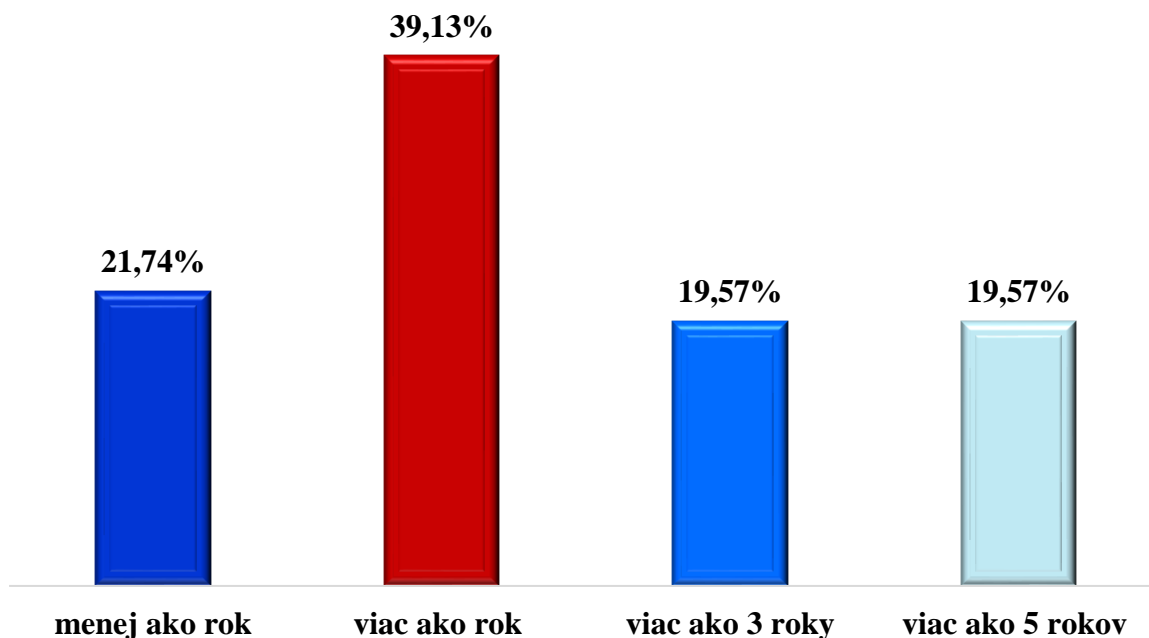
Graf č. 2 Vek respondentov

Zdroj: Vlastné spracovanie

Treťou otázkou v tejto sekcii sme chceli zistiť, ako dlho pôsobia jednotliví respondenti v tejto spoločnosti. Z celkového počtu opýtaných respondentov skoro polovica uviedla, že pracuje v spoločnosti viac ako rok to je 39,13% čo predstavuje 18 respondentov. Desiatich respondentov pracujú v tejto spoločnosti menej ako rok, čo predstavuje 21,74%. Ako môžeme vidieť zobrazené na stĺpcovom grafe č.3, tak najmenej respondentov uviedlo, že v tejto spoločnosti pracuje viac ako 3 roky a viac ako 5 rokov, to predstavuje 19,57%. Čo nie je veľmi dobré vzhľadom k tomu, že firma nemá stálych zamestnancov a zbytočne si navyšuje náklady na zaškolenie nových zamestnancov.

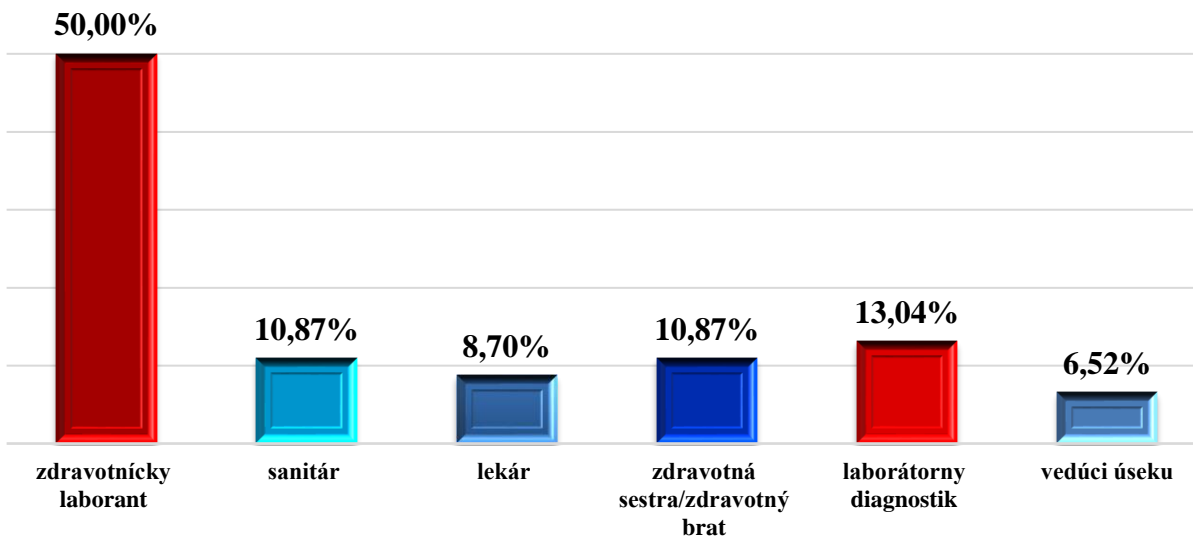
Graf č. 3 Dĺžka pôsobenia respondentov v spoločnosti

Zdroj: Vlastné spracovanie

Štvrtou otázkou v tejto sekcii sme chceli zistiť, ktorá pracovná pozícia je v tejto spoločnosti najviac vykonávaná. Ako môžeme vidieť zobrazené na stĺpcovom grafe č. 4, skoro polovica opýtaných respondentov zastáva pozíciu zdravotnícky laborant, čo bolo dosť pravdepodobné vzhľadom k tomu, že títo zamestnanci sú veľmi podstatný pre chod tejto spoločnosti. Druhá polovica je rozdelená na päťtiny. Prvú päťtinu, ktorá predstavuje 13,04% tvoria respondenti pracujúci na pozícií laboratórny diagnostik. Druhá päťtina predstavuje 10,87% respondentov pracujúcich na pozícií zdravotná sestra/zdravotný brat. Do tretej päťtiny patria respondenti pracujúci na pozícií sanitár, čo predstavuje 10,87%. Štvrtú päťtinu tvoria respondenti pracujúci na pozícií lekár, čo predstavuje 8,70% a poslednú päťtinu tvoria respondenti pracujúci na pozícií vedúci úseku, čo predstavuje 6,52%.

Graf č.4 Pracovná pozícia respondenta

Zdroj: Vlastné spracovanie

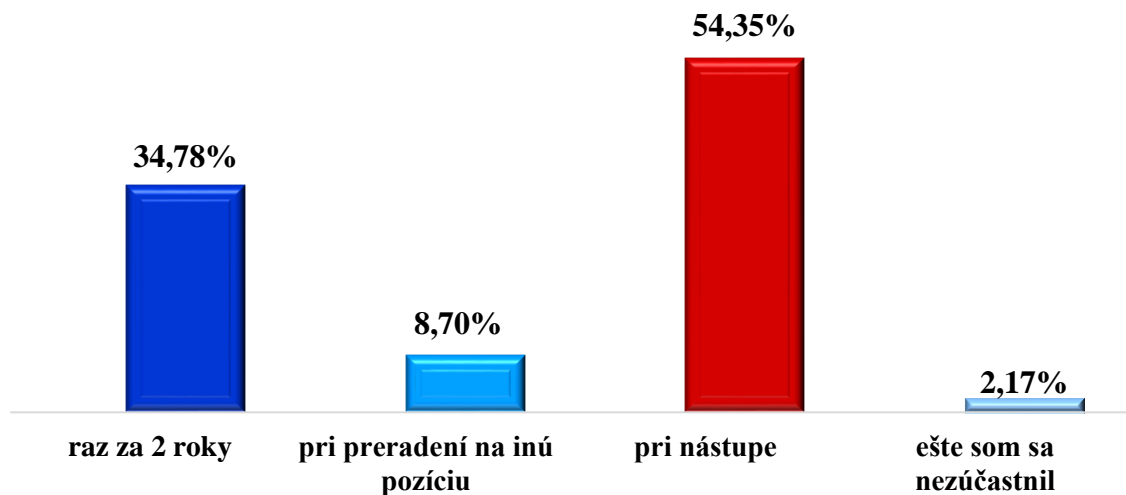
4.2 Osobné ochranné pracovné prostriedky

Táto sekcia je zameraná na zistenie či zamestnanci sa zúčastňujú na školeniach o používaní OOPP. Ako sme si už povedali v teoretickej časti tejto práce, je veľmi dôležité aby zamestnanci používali pri výkone svojej práce OOPP, pretože tým nechránia len svoje zdravie, ale aj ostatných. Zamerali sme sa na otázky, ktorými sme chceli zistiť situáciu v podniku, či jednotlivý respondenti používajú alebo nepoužívajú pri výkone svojej práce OOPP a ak ich nepoužívajú, tak sme chceli vedieť aj dôvod. V závere tejto sekcií sme sa pýtali zamestnancov, ktorí odpovedali, kladne na otázku č.2, ktoré časti tela si nimi chránia a či je zabezpečovaná kontrola týchto prostriedkov.

Prvou otázkou v tejto sekcií sme chceli zistiť, či sa respondenti zúčastňujú na školeniach o používaní OOPP, ako už vieme z teoretickej časti, tak je nevyhnutné, aby zamestnanci boli oboznámení so správnym používaním OOPP, pretože zdravie majú len jedno a je v ich záujme, aby si ho chránili používaním OOPP. Otázka tejto sekcií znela: V akom intervale sa zúčastňujete na školeniach o používaní OOPP? Z celkového počtu až 54,35% odpovedalo, že sa zúčastňuje na školení pri nástupe, čo predstavuje z celkového počtu 25 respondentov. Myslíme si, že je to zapríčinené, tým že najviac zamestnancov v spoločnosti pracuje viac ako rok a nestihli sa ešte zúčastniť školenia ktoré sa koná len raz za 2 roky. Tretina opýtaných respondentov 34,78% odpovedala, že sa zúčastňuje raz za 2 roky, čo predstavuje z celkového počtu 16 respondentov. Títo respondenti sa tam musia zúčastňovať zo zákona. Pri preradení na inú pozíciu boli preškolení 8,70%, čo predstavuje 4

respondentov z celkového počtu a jeden respondent, ktorý sa nezúčastnil, tak to bolo pravdepodobne z dôvodu, že ešte nestihol absolvovať to školenie. Môžeme to vidieť zobrazené v stĺpcovom grafe č. 5

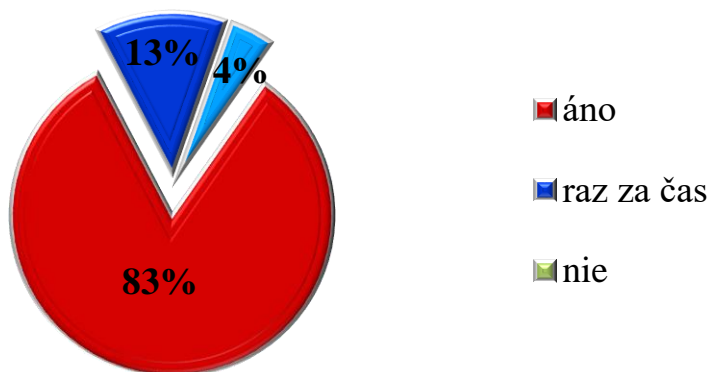
Graf č.5 Zúčastňovanie sa respondentov na školeniach o používaní OOPP

Zdroj: Vlastné spracovanie

Druhou otázkou v tejto sekcii sme chceli zistiť či respondenti používajú pri výkone práce OOPP. Otázka v tejto sekcii znela: Používate pri výkone práce OOPP? Z celkového počtu 46 respondentov, kladne odpovedali všetci opýtaní respondenti. Z celkového počtu opýtaných respondentov odpovedalo 83%, čo predstavuje 38 respondentov, že používa OOPP, tí ostatní odpovedali že ich využívajú, len raz za čas čo predstavuje 13% opýtaných respondentov, čo predstavuje 6 respondentov a zvyšní dvaja odpovedali, že len v prípade, ak príde kontrola. Môžeme to vidieť zobrazené na koláčovom grafe č. 6

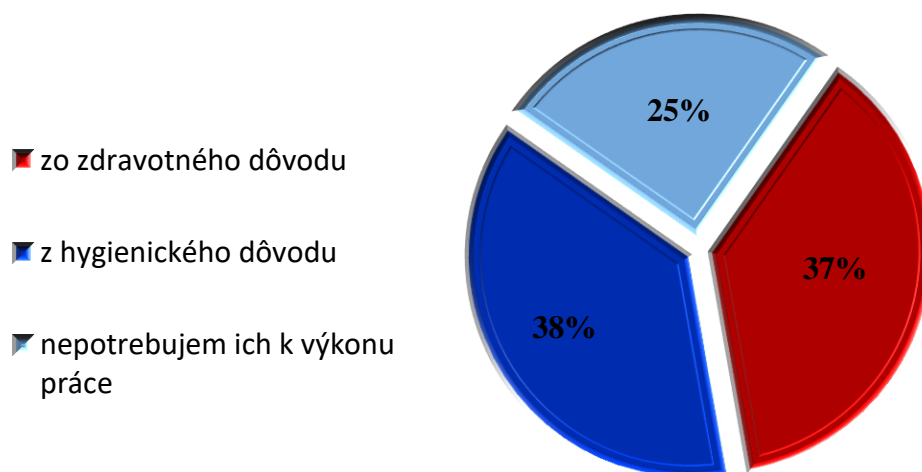
Graf č.6 Používanie OOPP pri výkone práce

Zdroj: Vlastné spracovanie

Treťou otázkou v tejto sekcii sme nadviazali na druhú. Chceli sme ňou zistiť prečo jednotliví respondenti nepoužívajú OOPP. Otázka znela: Ak nevyužívate OOPP, tak to je z dôvodu? Ako môžeme vidieť zobrazené na koláčom grafe č. 7, traja uviedli, že ich využívajú len raz za čas, tak uviedli ako dôvod, že je to hlavne z hygienického a ďalší traja, že je to hlavne zo zdravotného dôvodu a poslední dvaja uviedli, že ich nepotrebujú k výkonu práce.

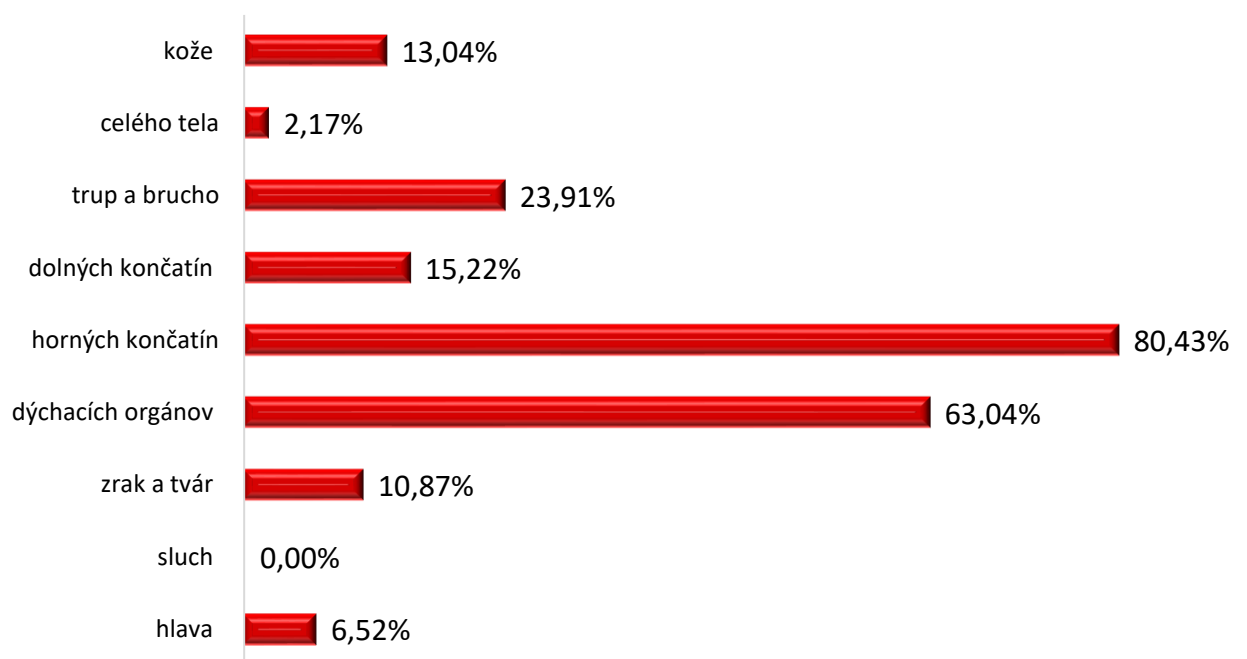
Graf č.7 Dôvody nevyužívania OOPP

Zdroj: Vlastné spracovanie

Štvrtou otázkou tejto sekcii sme chceli zistiť od respondentov, ktorí využívajú OOPP, že ktoré časti tela si nimi chránia. Otázka znela: Ak ste odpovedali kladne, ktoré časti tela si nimi chránite? Zvolili sme otázku s možnosťou výberu viacerých odpovedí, vzhľadom k tomu, aby si respondenti mohli vybrať z viacerých možností. Ako môžeme vidieť na zobrazenom grafe č. 8, najviac si respondenti chránia horné končatiny čo predstavuje až 80,43%, to je 37 opýtaných respondentov. O niečo menej respondentov si chráni dýchacie orgány až 63,04%, čo predstavuje 29 respondentov. Trup a brucho si chráni len 23,91%, čo predstavuje 11 respondentov. Dolné končatiny si chráni 15,22%, čo predstavuje 7 respondentov. Zrak a tvár si chráni 10,87%, čo predstavuje 5 respondentov. Hlavu si chráni 6,52%, čo predstavuje 3 respondentov. Len jeden respondent si chráni celé telo a ani jeden z opýtaných respondentov si nechráni sluch.

Graf č.8 Chránené časti tela respondentov

Zdroj: Vlastné spracovanie

Piatou otázkou v tejto sekcii sme chceli zistiť či sa v tejto spoločnosti sa vykonáva údržba OOPP. Otázka znela: Je zabezpečovaná údržba a kontrola týchto OOPP? Ako môžeme vidieť zobrazené na koláčovom grafe č. 9, viac ako polovica odpovedala áno v pomere 54%, čo predstavuje 25 respondentov a 21 respondentov v pomere 46% odpovedalo, že nevie či sa vykonáva údržba a kontrola používaných OOPP.

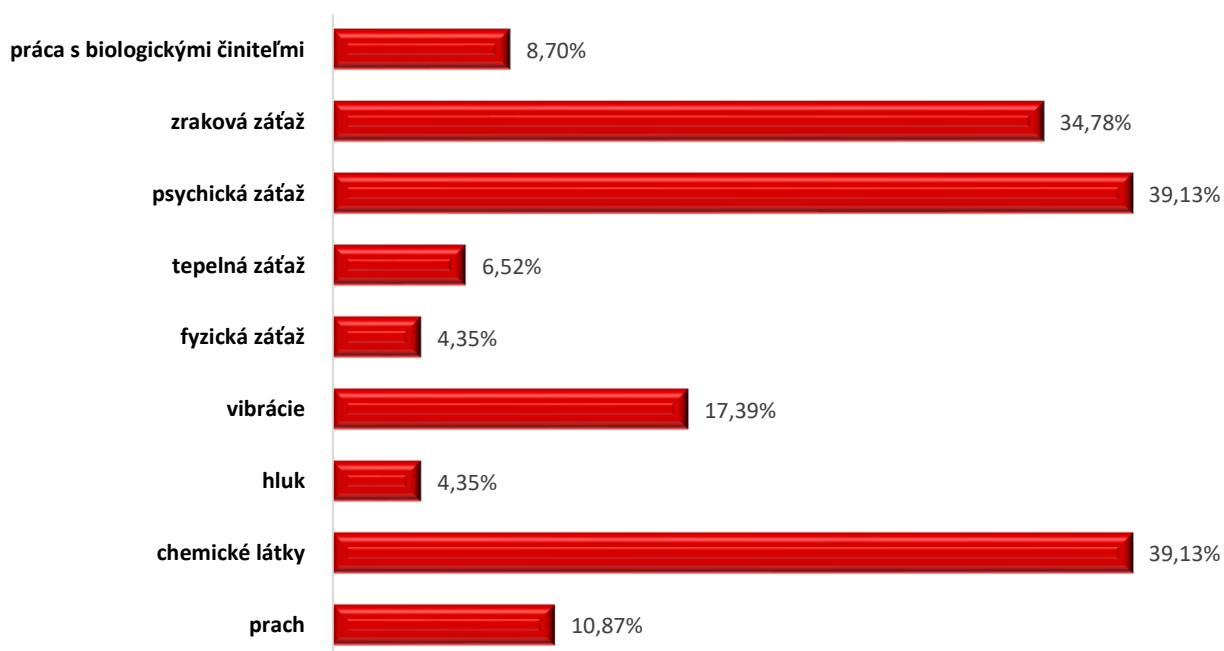
Graf č. 9 Kontrola OOPP

Zdroj: Vlastné spracovanie

Šiestou otázkou v tejto sekcii nás zaujímalo aké negatívne faktory pôsobia na ich pracovisku. Otázka znela: Identifikujte, ktoré negatívne faktory pôsobia na Vašom pracovisku a do akej miery? Respondenti si vybrali z viacerých možností. Pozitívne či negatívne faktory ovplyvňujú správanie, nálady zamestnanca a odzrkadľujú sa predovšetkým na jeho práci a tak tiež aj zdravotnom stave. Ako môžeme vidieť zobrazené na pruhovom grafe č. 10, tak najviac prevláda psychická záťaž a chemické látky, čo predstavuje až 39,13%, hneď za nimi nasleduje zrková záťaž, ktorú si vybralo o niečo nemej respondentov 34,78%. Respondenti si vybrali aj vibrácie až 17,39%.

Graf č.10 Negatívne faktory pôsobiace na pracovisku

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.3 Bezpečnostné označenie

V tejto sekcii sme sa zamerali na otázky, v ktorých sme sa pýtali či sa respondenti riadia bezpečnostnými označeniami na pracovisku a ak nie tak chceli sme vedieť dôvod. Ďalej sme sa pýtali či je ich práca riziková a do akej miery a v závere sme zisťovali či sa môžu vyjadriť k rizikám súvisiacich s ich prácou.

Prvou otázkou v tejto sekcii sme chceli zistiť či sa respondenti riadia bezpečnostnými označeniami. Otázka znela: Riadite sa na pracovisku výstražnými a bezpečnostnými označeniami, ktoré upozorňujú na riziká pri práci? Z celkového počtu opýtaných respondentov odpovedali skoro všetci, že sa riadia bezpečnostnými označeniami až 91%, čo predstavuje 42 respondentov. Štyria respondenti uviedli, že sa nimi neradia, čo predstavuje 9%. Odpovede opýtaných respondentov môžeme vidieť zobrazené na koláčovom grafe č. 11.

Ďalšou otázkou nadväzujúcou k tejto sme zistili dôvod, prečo sa nimi neradia, traja nám uviedli, že sú nedostatočne informovaní a jeden ich ignoruje.

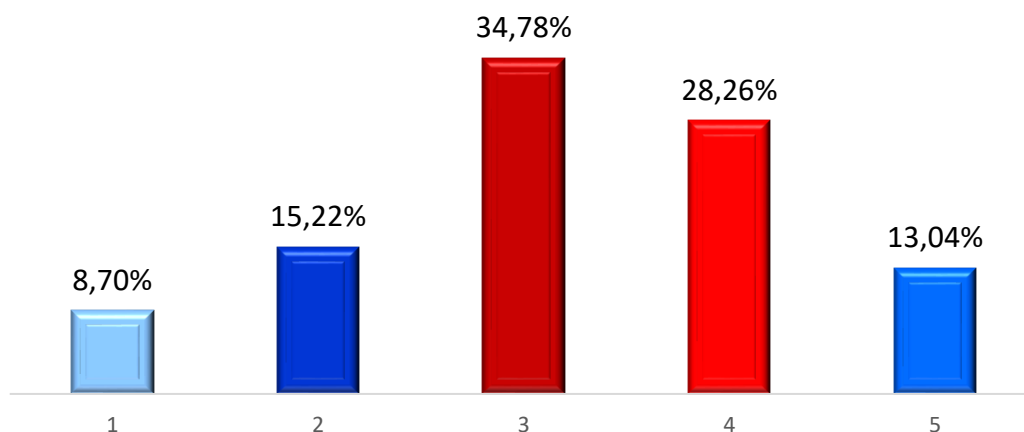
Graf č.11 Riadenie sa na pracovisku bezpečnostnými označeniami

Zdroj: Vlastné spracovanie

Treťou otázkou v tejto sekcii sme chceli zistiť či je práca, ktorú vykonávajú respondenti riziková a do akej miery. Otázka znela: Do akej miery je práca, ktorú vykonávate riziková? Na túto otázku sme zvolili odpoveď lineárnou stupnicou, v ktorej si zamestnanci mohli vybrať od 1, čo predstavovalo nízke riziko až po 5, čo predstavovalo vysoké riziko. Ako môžeme vidieť zobrazené na stĺpcovom grafe č.12, tak v tejto spoločnosti si tretina respondentov vybrala zlatú strednú cestu, túto cestu si vybralo až 16 respondentov, v pomere 34,78%. Na základe tohto dotazníka sme zistili, že len 6 respondenti, čo predstavuje 13,04% si myslia, že ich práca je vysoko riziková a 4 respondenti, čo predstavuje 8,70% si myslia, že ich práca je skoro bez riziká.

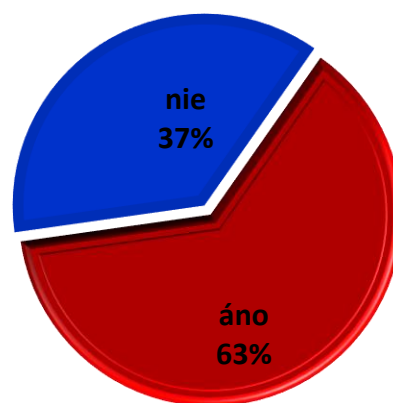
Graf č.12 Riziko pri práci

Zdroj: Vlastné spracovanie

Štvrtou otázkou v tejto sekcii sme chceli zistiť či sa respondenti majú možnosť vyjadriť k rizikám pri výkone ich práci. Otázka znela: Máte možnosť sa vyjadriť k rizikám súvisiacich s vašou prácou? Môžeme to vidieť zobrazené na koláčovom grafe č. 13, kde z celkového počtu opýtaných respondentov uviedla väčšia polovica, že sa môže vyjadriť k riziku, ktoré súvisí s ich prácou, čo predstavuje 29 respondentov v pomere 63%. Až sedemnásti respondenti, čo je v pomere 37% uviedli, že sa nemôžu vyjadriť k týmto rizikám.

Graf č.13 Vyjadrenie k riziku súvisiacim s prácou

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.4 Pracovný úraz

V poslednej sekcii, ktorá je zameraná na pracovný úraz o ktorom sme sa dozvedeli v teoretickej časti, že tento úraz sa netýka len samotného zamestnanca, ale aj spoločnosti, takže je veľmi dôležité, aby spoločnosť predchádzala týmto úrazom. sme sa respondentov pýtali či sa im stal pracovný úraz alebo nie, ak áno, tak sme sa zaujímali o to ako vznikol a aké boli jeho príčiny. Taktiež nás zaujímalo, ktorú časť tela si zamestnanci poranili a či boli prijaté opatrenia, aby sa tie príčiny neopakovali.

Prvou otázkou sme chceli zistiť či sa jednotlivým respondentom stal pracovný úraz v tejto spoločnosti. Otázka znela: Stal sa Vám niekedy pracovný úraz? Ako môžeme vidieť zobrazené na koláčovom grafe č. 14, z celkového počtu opýtaných respondentov odpovedalo až 72%, čo predstavuje 33 respondentov, že sa im nestal pracovný úraz, hodnotíme to

pozitívne, pretože je vidieť, že väčšia polovica zamestnancov v tejto spoločnosti dodržiava zásady BOZP. Trinástim respondentom, čo predstavuje 28% sa stal pracovný úraz.

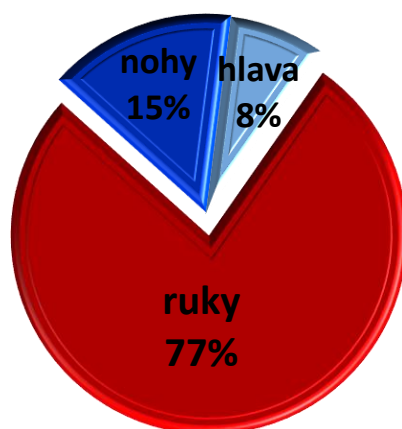
Graf č.14 Vznik pracovného úrazu

Zdroj: Vlastné spracovanie

Druhou otázkou v tejto sekcii, ktorá je úzko prepojená s prvou sme sa zaujímali o to čiast' tela si poranili respondenti, ktorým sa stal pracovný úraz. Ďalšou otázkou v poradí druhou v tejto sekcii, sme sa opýtali respondentov, ktorým sa stal pracovný úraz o aké poranenie išlo. Ich odpovede môžeme vidieť zobrazené na koláčovom grafe č. 15, z celkového počtu 13 respondentov, tak viac ako polovica odpovedala, že utrpeli zranenie ruky až 72%, čo predstavuje 10 respondentov. Dvaja respondenti, čo predstavuje 15,33% utrpeli poranenie nohy a jeden si poranil hlavu. Ani jeden z opýtaných respondentov neutrpel zranenie oči.

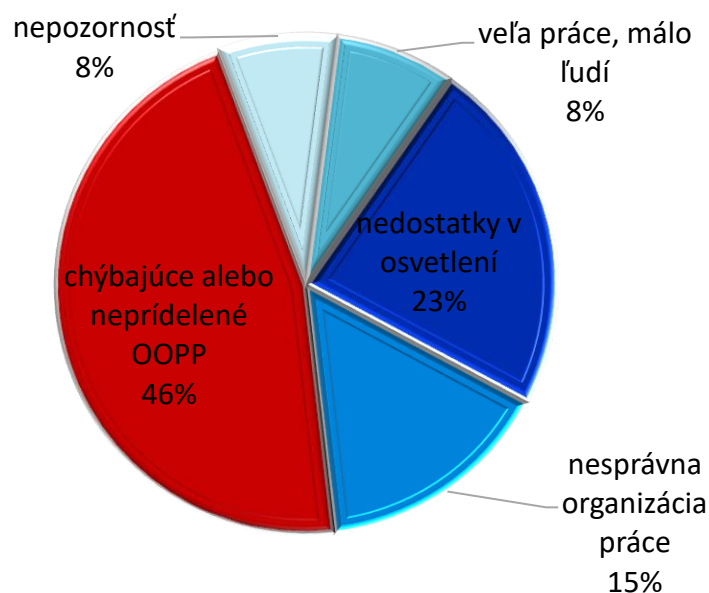
Graf č.15 Poranenie respondentov

Zdroj: Vlastné spracovanie

Tretou otázkou nadväzujúcou k druhej otázke, sme chceli zistiť čo bolo príčinou vzniku pracovného úrazu. Ako môžeme vidieť zobrazené na grafe č.16, tak respondenti uviedli rôzne dôvody, za najviac opakujúci dôvod bolo označená možnosť neprídelené alebo chýbajúce OOPP, túto možnosť si vybrala skoro polovica opýtaných, čo predstavuje 6 respondentov v pomere 46,15%. Traja respondenti čo predstavuje 23,08% označili nedostatky v osvetlení. V prípade ak respondentom nevyhovovala ani jedna z uvedených možností, tak si mohli dopísať svoj vlastný dôvod, tieto dôvody uviedli: veľa práce, málo ľudí a rýchle nasadenie.

Graf č.16 Príčina vzniku pracovného úrazu u respondentov

Zdroj: Vlastné spracovanie

Poslednou otázkou v tejto sekcii sme chceli zistiť, či sú prijímané adekvátne opatrenia, aby sa príčiny vyššie uvedených úrazov neopakovali. Všetci opýtaní respondenti uviedli si vybrali odpoveď áno, takže to predstavuje 100%.

5 Diskusia

V tejto bakalárskej práci sme skúmali a analyzovali problematiku, ktorá sa týka bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Analýzu sme vykonali v spoločnosti Medirex a. s., ktorá sídli v Bratislave. Na zistenie informácií, ktoré sme potrebovali pri riešení tejto problematiky sme využili dotazník, ktorý sme v elektronickej podobe rozposlali všetkým zamestnancom pracujúcim v laboratóriách. Na základe odpovedí jednotlivých respondentov sme sa dozvedeli aký je súčasný stav BOZP v tejto spoločnosti. Môžeme povedať, že spoločnosť ma dobre nastavený systém riadenia BOZP a dbá na dodržiavanie predpisov a pravidiel v oblasti BOZP.

Naším hlavným cieľom bolo zistiť situáciu v podniku, čo sme zistili na základe odpovedí zamestnancov.

V tabuľke č. 3 môžeme vidieť naše stanovené čiastkové ciele a návrhy, ktoré sme vytvorili na základe získaných odpovedí od zamestnancov.

Tabuľka č.3 Čiastkové ciele a návrhy na zlepšenie

Čiastkový cieľ	Nedostatky v spoločnosti	Návrh optimalizácií nedostatkov
Dodržiavanie zásad BOZP na pracovisku	Problematická je obsahová stránka a použitie foriem a metód v uvedenom vzdelávaní. Obsahy vzdelávania často nezodpovedajú konkrétnym podmienkam práce a možným ohrozeniam.	Zamerať sa viac na obsah vzdelávania a uskutočňovať školenia aspoň raz za rok.
Využívanie OOPP	13% z opýtaných zamestnancov ich nevyužíva z hygienického alebo zdravotného dôvodu. 46% zamestnancov nevie či je vykonávaná údržba týchto OOPP.	Meniť častejšie OOPP a zvyšovať motiváciu zamestnancov k bezpečnej práci a ochrane vlastného zdravia a zdravia spolupracovníkov.
Dodržiavanie bezpečnostných označení na pracovisku	6,52 % respondentov nie je dostatočne informovaný o bezpečnostných označeniach.	Uskutočniť zamestnancom na túto tému školenie.

<p>Možnosť vyjadrenia k riziku zo strany zamestnanca</p>	<p>Zistili sme, že 37% zamestnancov sa nemôže vyjadriť k týmto rizikám. Dôležitá je samotná účasť zamestnancov podniku, keďže právne predpisy zaväzujú zamestnávateľov, aby umožnili zamestnancom vyjadriť sa k otázkam BOZP a prerokovať ich.</p>	<p>Zapojiť zamestnancov do tvorby politiky BOZP znamená ich aktivizáciu a identifikáciu s jej zámermi a cieľmi.</p>
<p>Pôsobenie negatívnych faktorov na pracovisku</p>	<p>Ide hlavne o faktory ako sú: zraková záťaž, psychická záťaž a chemické látky. Pri dlhodobom pôsobení psychickej záťaže a stresu môže dôjsť k zvýšenej chorobnosti a úrazovosti zamestnancov.</p>	<p>Eliminovať stres zavedením napr. masážnymi kreslami v oddychovej zóne, modelmi režimu práce a odpočinku - pracovné prestávky a taktiež optimálne pracovné tempo a rytmus.</p>
<p>Pracovná úrazovosť v podniku a ich príčiny vzniku pracovného úrazu</p>	<p>Pracovná úrazovosť v tejto spoločnosti je na nízkej úrovni.</p>	<p>V rámci udržania trendu nízkej pracovnej úrazovosti v podniku - vykonávať pravidelne audit systému riadenia BOZP - (pravidelné preverovanie systému BOZP), porovnanie výsledkov úrazovosti podniku v jednotlivých rokoch, aktualizované ciele na zlepšovanie na nasledujúce obdobie.</p>

Zdroj: Vlastné spracovanie

Ako posledný čiastkový cieľ sme si zvolili pracovná úrazovosť. Spoločnosť nám neposkytla štatistické údaje o pracovných úrazov zamestnancov, takže len deduktívne podľa odpovedí respondentov hodnotíme, že sa nestal žiaden vážny pracovný úraz, ktorý by viedol k smrti zamestnanca, domnievame sa že systém BOZP je nastavený veľmi dobre.

Náš hlavný cieľ sme naplnili splnením vyššie spomenutých čiastkových cieľov, na základe ktorých sme zanalyzovali súčasný stav v tomto podniku a mohli sme navrhnúť opatrenia na optimalizáciu nedostatkov v ich systéme BOZP.

Napriek týmto menším uvedeným nedostatkom hodnotíme systém riadenia BOZP v tejto spoločnosti kladne. Veríme, že naše návrhy spoločnosť aplikuje v svojom riadení systéme BOZP a tým skvalitní nie len spoločnosť, ale aj zdravie svojich zamestnancov.

ZÁVER

V našej bakalárskej práci sme sa zaujímali o tému, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou nášho pracovného aj súkromného života a to je bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci. V dnešnej dobe, kde sa stretávame s nahradením ľudskej pracovnej sily strojmi, nemôžeme zabúdať na to, že ľudská pracovná sila je veľmi podstatná a preto je potrebné, aby zamestnávateľia aj zamestnanci dbali na dodržiavanie pravidiel BOZP.

V teoretickej časti sme sa zamerali na objasnenie niektorých základných pojmov, ktoré sa týkajú systému BOZP. Venovali sme sa objasneniu základných pojmov, ktoré sa týkajú problematike BOZP ako sú: pracovné úrazy, osobné ochranné pracovné prostriedky a ďalšie dôležité termíny pre túto oblasť. Rozobrali sme si podrobnejšie práva a povinnosti jednotlivých subjektov.

V praktickej časti sme aplikovali poznatky z teoretickej časti a na ich základe sme vytvorili dotazník. Dotazník sme odoslali v elektronickej podobe všetkým zamestnancom pracujúcim v laboratóriách. Na základe odpovedí z dotazníka sme zistili nedostatky v spoločnosti Medirex, a.s. a navrhli opatrenia na ich optimalizáciu.

Aj napriek tomu, že táto firma má pár nedostatkov, tak si myslíme že jej záleží na ochrane a zdraví svojich zamestnancov a veríme že naše návrhy aplikuje do svojho systému BOZP a eliminuje nami zistené nedostatky.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Knižné zdroje:

1. HATINA, Teodor 1995. *Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci*. Bratislava : Eurounion spol. s r. o., 1995. 360 s. ISBN 80-85568 -27- 6.

Časopis

2. SMUTNÁ, Martina. *Produktivita a inovácie*. In: *ergonómia*. Žilina : Slovenské centrum produktivity, 2010. roč.11. č.1, 80 s. ISSN 1335-596.
3. ŠUKOLOVÁ, Viera. *Práce a mzdy bez chýb, pokút a penále*. In : *Bezpečnosť na pracovisku*. Žilina : Poradca, s. r. o, 2016. roč. XI. č. 6, 80 s. ISSN 1337-060X.
4. JAŠKO, Jozef. *Práce a mzdy bez chýb, pokút a penále*. In : *Chyby, omyly, pokuty*. Žilina : Poradca, s. r. o, 2017. roč. XII. č. 7-8, 80 s. ISSN 1337-060X.
5. MINTÁL, Ján. *Práce a mzdy bez chýb, pokút a penále*. In : *Bezpečnosť na pracovisku*. Žilina : Poradca, s. r. o, 2017. roč. XII, č. 11. 80 s. ISSN 1337-060X.
6. KOHÚTOVÁ, Ľudmila. *Práce bez chýb, pokút a penále*. In: *Bezpečnosť na pracovisku*. Žilina : Poradca, s. r. o., 2016. roč. XI, č.10, 80 s. ISSN 1337 – 060X.
7. MOŠČAKOVÁ, Anna. 2012. *Implementácia systému manažérstva BOZP podľa STN OHSAS 18001*. Košice : Ekonomická univerzita v Bratislave, 2012. 62 s. ISBN 978-80-225-3537-3.
8. MATKOVČÍKOVÁ, Natália. *Nové trendy v oblasti BOZP ako súčasť personálneho manažmentu*. 1. vydání. Hradec Králové : Gaudeamus. 2015. 237 s. ISBN 978-80-7435-547-9.

Internetové zdroje:

9. POŽIARNY EVAKUAČNÝ PLÁN [online]. 2018 [cit. 2018-11-20].Dostupné na: https://www.bozponline.sk/33/poziarny-evakuacny-plan-uniqueidmRRWSbk196FPkyDafLfwAMuzPUhvF6HYg0D-qE_NYSq0YG2SXIR7jg/
10. IOZ. Posudzovanie rizika pri práci.[online]. 2018 [cit. 2018-11-04] Dostupné na:<http://ioz.sk/wp-content/uploads/posudzovanie-rizik-pri-praci.pdf>

11. SENOŠI, Norbert. Povinnosti zamestnávateľa [online] 2018 [cit. 2018-11-14]Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/zakonne-povinnosti-podnikatela/povinnosti-zamestnavatela-bozp>
12. Zabezpečenie BOZP a požiarna ochrana [online] 2018 [cit. 2018-11-16] Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/sluzby/bozp-a-poziar-na-ochrana>
13. NÁRODNÝ INŠPEKTORÁT PRÁCE. 2018. Rozbor pracovných úrazov. [online]. 2018, [cit. 2019-03-10]. Dostupné na internete: <https://www.ip.gov.sk/wp-content/uploads/2019/03/Rozbor-textov%C3%A1-1-%C4%8Das%C5%A5.pdf>.

Právne predpisy:

14. ZÁKON č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci o zmene a doplnení niektorých zákonov
15. ZÁKON č.311/2001 Zákonník práce
16. ZÁKON č.125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmeny doplnení niektorých zákonov
17. ZÁKON č.387/2006 Z. z. o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci

PRÍLOHY